

Tirannige liefde : bly-eindend treurspel, uit de Fransche taal [naar Georges de Scudéry] in Nederduitschen rijmen gestelt

<https://hdl.handle.net/1874/372204>

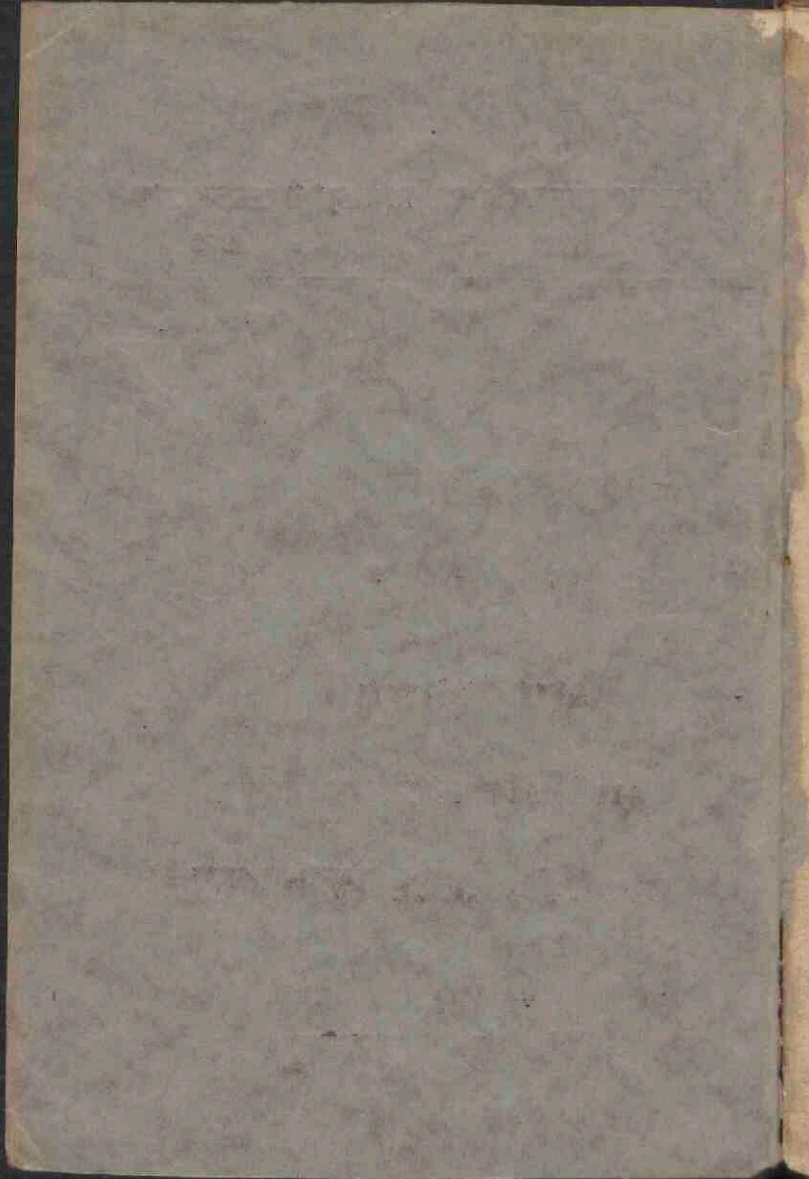
BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

**Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL**

No. 898

Dr J. de Winkel
N. 5062
898

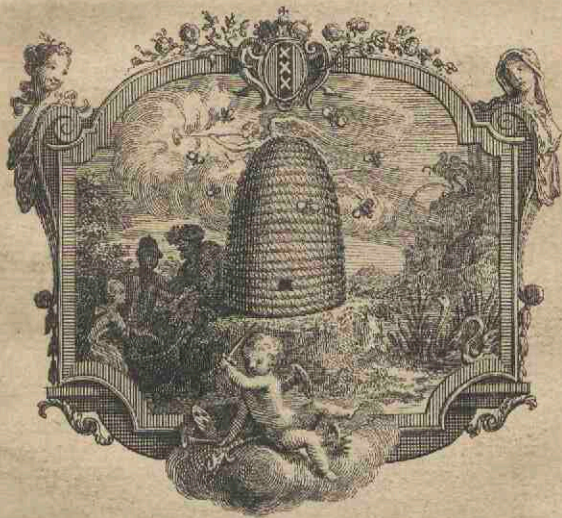
TIRANNIGE LIEFDE,

TREURSPEL.

Uit de Fransche Taal in Nederduitsche Rymen
gestelt

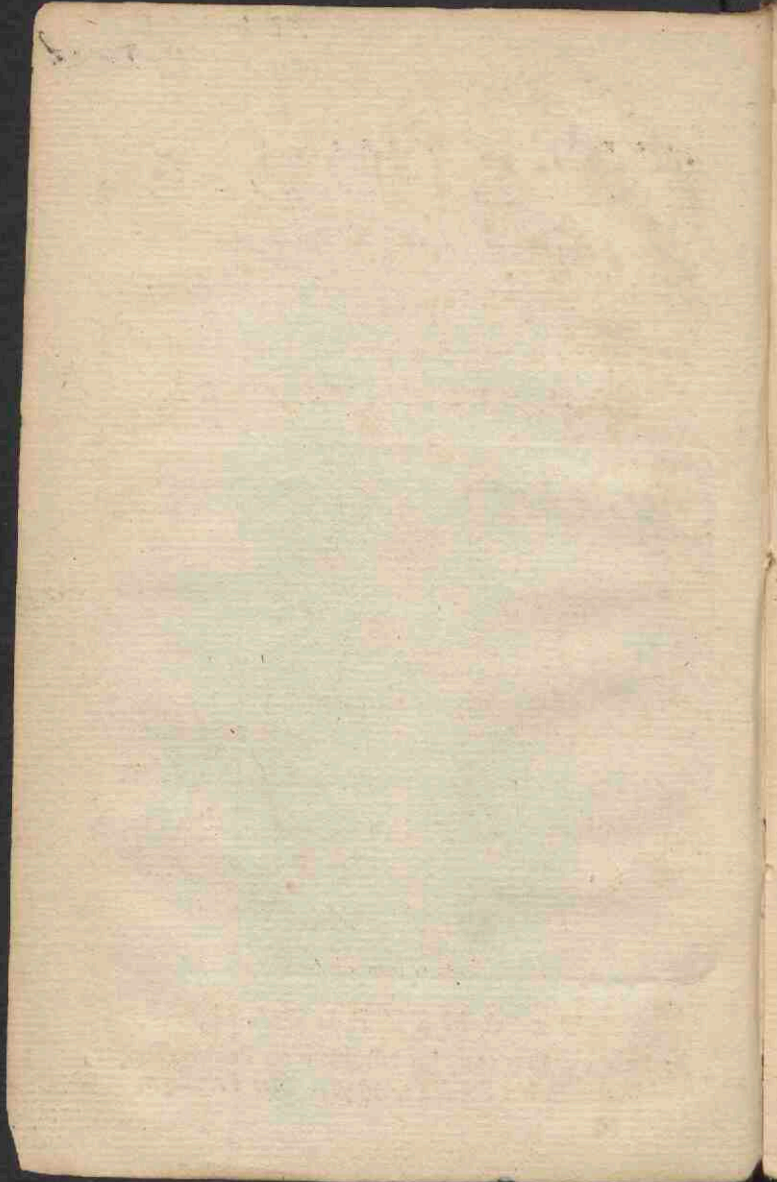
DOOR

JAN HERMANS KRUL,

TE AMSTELDAM,

By IZAAK DUIM, Boekdrukker en Boekverkooper,
bezuiden het Stadhuis, 1746, *Met Privilegie.*

Aan d'achtbare Konstgenoten

GEERAARD BRAND,
MARTEN KRETSER,
KASPER VENKEL:

*Tegenwoordig HOOFDEN van den
Schouwburg t'Amsterdam.*

DE verandering in de regeering des Schouwburgs doet my hoopen dat myn verzoek nu eens beeter be-aangenaamt zal worden. Hier op aangemoedigd kom ik ten vierden-maale met een naar-gelaaten Weeskind van *Jan H. Krul*, gebynaamt de *Tirannige Liefde*; vertrouwende dat het niet verstootten zal worden op een plaats ten voordeele der Weezen opgerecht. Het verzoekt van U E: aldaar in bescherminge genomen te zyn; zich sterk makende, zoo daar de hand na behooren aan-

gehouden werd, niet ten ondienste
des Schouwburgs zal verschynen: op
dat dan blyke dat die geenen, die
met een doodelyke haat tegen haar
vader *Krul* waren ingenomen (zeg-
gende dat van hem niet goets ko-
men kon) het op hem en zyne kin-
deren met eeven groot ongelyk ge-
laden hadden; welker heete heevig-
heit, die door geen tyd te bekoe-
len was, het niet alleen in zyn lee-
ven op hem had; maar hun haat
scheen na zyn dood te leeven; den-
kende dat zy, om de smaak van haar
wraakgierigheid te lengen, zich niet
beeter kosten quyten, dan met zyn
vruchten eeuwig ten Toneele uit te
dryven. Doch de yver van U E.
kunst-lievendheid twee maanden her-
waarts in konst enkleederen meer be-
speurt, dan van andre in twee jaaren,
doet myn hoop zo verwakkeren, dat
ik

ik my verbeelde dat gy alle partydig-
heit, die U E. amptgenoten van an-
deren ingeboezemd was, zult uitroien,
en hen, als op een Schouwburg, de
laster-loogens met heldre oogen doen
beschouwen; te meer, om dat my
U E. oprechtheid t' overig bekend
is. Welke U E. lofytel, neffens al-
le andere, ik tegenwoordig buitendoe
staan; zynde door dit gunst-bewys,
verplicht om te weezen,

Waarde Vrienden,

Uwer E. E.

dienst-bereiden vriend,

SYMON ENGELBRECHT.

COPYE van de PRIVILEGIE.

DE Staten van Holland en Westvriessland doen teweten: also Ons te kennen is gegeven by de Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis der Stad Amsterdam, en in die qualiteyten te samen Eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouwburch aldaar, dat zy Supplianten eenige Jaaren hadden gejoufficeert van 't Oôroy of Privilegie by hen van Ons op den 27. May 1722. geobtinert, waar by Wy aan hun Supplianten goedgunstelyk hadden geaccordeert, en geôfroyeert, om, geduurende den tyd van vyftien doen eerst agter een volgende jaaren, de Werken, die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tydt tot tyd nog verder in het licht gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden, alleen te mogendrukken, doen drukken, uytgeeven ende verkoopen, en bevonden dat de Jaaren, by 'tvooriz. Oôroy of Privilegie genoemt, op den 27. May 1743. stondente expireeren, ende dewyle zy Supplianten ten meestendienste van den Schouwburch, waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere mede moeten worden gesustenteert, de voorgenoemde Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten Toneele gevoert waren, of in toekomstige gedrukt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden, gaerne alleen, gelyk voorheen, zouden blyven drukken, doen drukken, uytgeeven en verkopen, ten eynde dezelve Werken door het nadrukken van andere haar Luyflic, so in taal, als in spelkonst, niet mogte komen te verliefen, en dewyle sulx haar Supplianten na de expiratie van 't bovengemelte Oôroy, niet gepermitteert was, zoo keerden zy Supplianten haartot Ons, reverentelyk verzoekende, dat Wy aan hun Supplianten in qualiteyten voortz. geliefden te verleenen prolongatie van het voortz. Oôroy of Privilegie, om de voortz. Werken, zo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als nog in het licht te brengen, en ten Toneele te voeren, den tyd van Vyftien eerstkomende, en agtereenvolgende Jaaren, alleen te mogen drukken, en Verkopen, of te doen drukken, en verkopen, met verbod aan alle andere opseekere hooge Peene by Ons daar tegens te statuereen, SOO IS 't, dat Wy, de Saake, en 't voortz. verzoek overgemerkt hebbende, ende geneegen weezende ter bede van de Supplianten uyt Onze regte werentchap, Souveraine Magt ende Autoriteyt, de selve Supplianten geconsenteert, geaccordeert, en geôfroyeert hebben, consenteeren, accordeeren, en ôfroyeeren hen by deezzen, dat Zy, geduurende den tyd van Vyftien eerst agtereenvolgende Jaaren, de voortz. Werken, zo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als anders, reeds gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als noch in het licht te brengen, en ten Toneele te voeren, in diervoegen, als sulx by de Supplianten is verzogt, en hier vooren uytgedrukt staat, binnen den voortz. Onzen Landen alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uytgeeven ende verkopen, verbiedende daaromme allen ende eenen ygelyken dezelve Werken, in 't geheel, ofte ten deele te drukken, naar te drukken, te doen nadrukken, te verhandelen, of te verkopen, ofte elders naergedrukt, binnen den selven Onzen Landen te brengen, uyt te geven, of te verhandelen en verkopen, op verbeerte van alle de nagedrukte, ingebragte, verhandelde ofte verkogte Exemplaren, ende

een boete van drie duysend guldens daarenboven te verbeuren, te appliceeren een derde part voor den Officier, die de Calange doen zal, een derde part voor den Armen der plaatzen daar het Casus voor vallen zal, ende het resterende derdepart voor de Supplianten, ende dit t'elkens zoo meenigmaal, als dezelve zullen werden agterhaalt, alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met dezen onzen Oſtroye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hunne schade door het Nadrukken van de voorsz. Werken, daar doorin geenigen deele verstaan, den innehouden van diente autoriseeren, ofte te Advouëren, ende veel min dezelve onder onze protexie, ende bescherminge, eenig meerder Credit, aanzien ofte reparatie te geeven, nemaal de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks zoude influëren, alle het zelve tot hunne Lasten zullen gehouden weezen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselyk begeerende, darby aldien zy dezen onzen Oſtroye voor dezelve Werken zullen willen stellen, daar vangeene geſubvievierde of tegecontraheerde mentie zullen mogen maken, nemaal gehouden wezen, het zelve Oſtroy in 't geheel, en zonder eenige omiffie daarvoor tedrukken, of te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar van de voorsz. werken, op Groot Papier, gebonden en wel geconditioneert te brengen inde Bibliotheek van onze Univerfiteyt te Leyden, binnen de tyd van zes weeken, na dat zy Supplianten de zelve Werken zullen hebben beginnen aytte geeven, op een boete van zeshondert guldens, na expiratie der voorsz. zes Weken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve van de Nederduytsche Armen van de plaats alwaar de Supplianten wonen; voorts op peene van met 'er daad verſteeken te zyn van het effect van dezen Oſtroye. Dat ook de Supplianten ſchoon by het ingaan van dit Oſtroy een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorsz. Onſe Bibliotheek, by zoo verre zy geduurende de tyd van dit Oſtroy deselve Werken zouden willen herdrukken met eenige obſervatiën, Noten, Veranderingen, correctiën, vermeerderingen, of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaar, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van de zelve Werken, Geconditioneert als vooren, te brengen in de voorsz. Bibliotheek, binnen deselve tyd, en op de boete en penaliteyt, als voren. Ende ten eynde de Supplianten van dezen Onzen Conſente, ende Oſtroye mogen genieten, als naar behooren, Latten wy allen ende eenen ygelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoud van dezen doen, laten, ende gedogen, rustelyk, vredelyk, ende volkomentlyk genieten ende gebruyken, cesferende alle beſer ter contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Groten zegele hier aan doen hangen op den zesden December, in 't Jaar onzes Heere ende Zaligmakers een duysend zeven hondert tweeënveertig.

J. H. V. Waſſenaar.

Onder ſtond, Ter Ordonnantie van de Staten, was gerekent
WILLEM BUYS.

Lager ſtond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit Oſtroy, ter hand geſtelt by
Extract Authenticoq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28. Juny
1715, en 30. April, 1728, ten eynde om zig daar na te reguleeren.

De Regenten van het Wees en Oude Mannenhuis hebben, in hunne
voorsz. qualiteyt, het recht van deze Privilegie, alleen voor den tegen-
woordigen Druk, van TIRANNIGE LIEFDE. *Trentſpel, vergund*
aan Izaak Druim, in Amſterdam, den 26 February, 1746.

VERTOONERS.

- OROSMANUS, *Koning van Kapadocia.*
TIGRANUS, *zyp Zoon.*
TIRIDATUS, *Koning van Pontus.*
ORMENA, *Koningin van Pontus, en dochter van Orosmanus.*
POLIXCENA, *Vrouw van Tigranus, en dochter van den Koning van Frigia.*
TROILUS, *Broeder van Polixcena, en Prins van Frigia.*
FERNABASSUS, *Raad van Tiridatus.*
FRAARTUS, *Overste-Luitenant van Tiridatus.*
KASSANDRA, } *Staat-Juffrouwen van Tiridatus.*
HECUBA, }
EUFORBUS, *Kapitein van den Koning van Frigia.*
LYFWACHT, *van Tiridatus.*
LANDZATEN *van Orosmanus.*

Het Tooneel beeld af de belegering van de Stad Damasia, hoofstad van Kapadocia.

TIRANNIGE
LIEFDE,
TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

Het Tooneel verbeelt een Stad, met Tenten daar voor;

EERSTE TOONEEL.

ORMENA, KASSANDRA, HECUBA, *uit de
Legertent van den Koning Tiridatus.*

ORMENA.

A Lziende Goôn! kunt gy de spyt en smaet ge-
dogen,
Die my bejegend is? ziet gy dit voor uw oogen;
En duldge't goede Goôn? ik bid u, staat my toe
Dat ik, in plaats van wraak, de zon myns le-
vens doe

Verdonkren in den nacht van een ontydig sterven:
Moet een wanhoopende, als ik, dan levend' zwerven
Met een verslagen geest, nu ik een trouwloos man
Tot trouwe en wedermin door tranen nimmer kan
Bewegen? arme ziel! uw klachten zyn verlooren;
Myn zuchten te vergeefs; hoe! ben ik dan gebooren
Tot dit rampzalig lot? zo bid ik om dien dag,
ô Goôn! dat ik myn lot van ramp verwislen mag

Aan 't eind van myn elend, door 't einde van myn leven!
 Bewilligt in myn dood! ik word 'er toe gedreven!
 Vergunt my 't sterven doch, nu ik 'er naer verlang:
 Ik eisch geen wraak; maar wel dat ik den dood ontvang.
 Schut dus de wraak van dien trouwloze! ongetrouwen!
 Verandert gy? ik niet; is u uw Echt berouwen?
 Rout het u, dat Ormeên haar Tiridatus zag,
 Die, schoon gy trouwloos zyt, u niet verlaten mag.
 Verlaten? neen, ô neen, zy zal u noit verlaten,
 Maar trouwlyk minnen, schoongy haar zo fel kunt haten.
 Ik haat al 't geen gy haat. Nu dat myn' ziel zich keert
 Tot sterven; want ik weet, dat gy myn dood begeert.
 Ei! wilt hem zyn begeerte, ô Hemel! niet verhindren;
 Om dat myn sterven zal myn misdaed doen vermindren.
 Ach! of de Hemel gaf, dat Tiridaat mogt zien
 Dit lichaem zonder ziel; zo kon't wel haast geschiên,
 Dat hy een liever mogt, dan my, zyn min opdragen;
 Doch niet zo trouwloos.

KASSANDRA.

Myn oogen nimmer zagen
 Volmaakter voorbeeld, tot verwondring van de trouw,
 Als wel uw Majesteit, ô Koninglyke Vrouw!
 De deugd der huwlyksmin doet in uw hoogheid blyken,
 Dat noit de Hemel gaf een Koning uws gelyken;
 Hy trouwloos, gy getrouw; hy haat, en gy bemint;
 Gy lieft hem: hy u niet. 't Is wonder dat men vint
 Uw liefde zo volmaakt in zyn veranderingen;
 Ei! zyt getroost; uw deugd zal zyn begeerte dwingen,
 Tot schaamt' van d'ontrouw, die de Koningaan u doet.

HECUBA.

Wat tovery van min verandert het gemoed
 Van onzen Koning? wie zou't zyn, die haar gedachten
 Zou durven stellen, om naar 's Konings min te trachten?

ORMENA.

Helaas! 't is al te waar, dat een verborgen vlam
 Van min, in 's Konings hart, aan 't geile branden quam;
 Zo

Zo dat de vonken van dat vuur zo vinnig vielen
 Op Kapadocia, dat zy dat land vernielen.
 Zyn min baart dit beleg; hy (van de min ontroert)
 Neemt daar uit oorzaak, waar door hy den oorlog voert;
 Myn broeders gemaalin, wiens treffelyke lonken
 Zyn bloed ontfonkten, door de vlam der minnevonken;
 Met haar aanlokfelen, zo schoon in haar waardy.

K A S S A N D R A.

't Is waar, zy is wel schoon, maar fchooner niet dan gy;
 Toont Polixcena gunft van min uw trouweloozen?

O R M E N A.

Ach! neen; haer kuische ziel, als dorens onder roozen,
 In 't midden van de deugd, ftak zyn verhitte luft
 Met ftrenge weigering: die prikkel gaf geen ruft;
 Die tegenftand kon noch zyn geile vlam niet doven,
 Door die te bluffen, drong de brand te meer naar boven,

H E C U B A.

Ik vraag u nu geen meer, ten aanzien dat ik weet
 Al d'oorzaak, waarom hy in deezen oorlog tred.
 Ik zoek nu d'oorspronk niet van uw weemoedig klagen,
 En brakke tranen te vernemen, al en zaagen
 Myn oogen nu geen meer van 't geen uw droefheid voed.
 De reden doet my zien, dat u uw Vorft misdoet.

O R M E N A.

D'aanlokfelen, 't gieraad, de lieffelyke treeken
 Van Polixceen, die hem die geile brand ontfteken,
 Bestreeden zyn gedacht, doch vruchteloos: dies hy
 Gestoort van vader week, en nam een wrok op my;
 De spyt borft uit tot wraak; geen blixem ftort zyn vlagen
 Zo fchielyk, als men wel zyn volk gewapent zagen,
 Gemoedigt, en gehardt om d'oorlog aan te gaan,
 Wiens vreeffelyke fchrik myn vader uit moest ftaan.
 En onder fchyn, als of hem vader had bejegend
 Met valsheid, en verraad. De Vorften overwegen 't;
 Zy wierden 't met hem eens. Hy flaat zyn leger neêr;
 Beoorlogt vader; die gerechtigheid, en eer

Gelyk verliezen moest, alzo hy wierd geslaagen.
 Myn trouwe broeder met zyn lieve Polixceen
 Ontvluchten 't; maar zyn hier weer op een nieuw bestreên:
 Daar is geen uitkomst dan te vallen in zyn handen.
 Wat zwarigheid, ô Goôn! wat oncer, en wat schanden
 Kon door een zufters man een broeders vrouw geschiên.
 Laat my die gruwel doch, ô goede Goôn! niet zien.
 Ei! spaar myn leven niet, tot leet van myn bederven;
 Verlost my uit myn ramp, en laat Ormena sterven.
 Gun, dat de schicht des doods dit droevig vleefch ontzielt,
 Nu dat een dochter, door haar man, moet zien vernielt
 Haar vader; en met een haar Vaderland. Myn tranen
 Stort ik voor u, ô Goôn! draagt zorg voor Tigrane.
 Ei! spaar myn broeder, en de kuisheid van zyn vrouw.

KASSANDRA.

Weet uwen Koning wel wat ingekropte rouw,
 En duldelooze smaat u 't hart verteert van binnen,
 En dat u is bewuft zyn trouweloze minne?

ORMENA.

Myn zuchten tuigen hem wel menigmaal den grond
 Van myn weemoedig hart: zy spreken; schoon myn mond
 Myn rampspoed niet ontdekt, zo melden hem mynoogen
 Die kwelling die ik voed, myn plicht kan 't niet gedoogen
 Dat ik hen straf. 'k Ontzie zyn eer meer, dan myn smaad.

HECUBA.

Men voed de kwaaden, door te veel ontzien, in 't quaad,
 En al te goed in 't goed, kan 't kwaad in kwaden styven.
 Wel licht dat uw geduld den Koning heeft doen blyven
 In zyn volherdend' kwaad.

ORMENA.

Is hy myn wettig man,
 Hy is myn Koning ook; misdoet hy my, ik kan
 Hem, volgens myne plicht, niet dan gehoorzaam wezen.

KASSANDRA.

Gehoorzaam zyn in 't kwaad, is 't rechte goed doen vrezen.
 Mevrouw! zie daer, hy komt.

ORME-

O R M E N A.

Hy geeft my te verstaan,
Door d'opslag van zyn oog, dat ik van hier moet gaan.

T W E E D E T O O N E E L.

T I R I D A T U S , F E R N A B A S S U S .

T I R I D A T U S .

Ik heb , tot myn geluk , den oorlog hier begonnen ,
En zie in 't eind de Stad Damafia gewonnen.
De glans der heerlykheên omringt my. 'k Zie myn troon
Verdubbelt; en myn hoofd reeds met een tweede kroon
In zegepraal verrykt. Wie zal , of kan 't beletten ,
Dat Kapadocia zich onder myne wetten
Moet buigen? het beleid , gestyft met volk , en macht ,
Heeft deze Stad met dwang van kracht , zo ver gebracht
Dat zy in 't uiterst is. Myn vyand staat op 't keeren ;
Myn wapens zullen my hier in het kort doen eeren
Als Koning van dit ryk. Ha! trotsse vader ; gy
Zyt myn gevangen , en in deze slaverny
Zal ik van 't leven tot het sterven u doen keeren :
En met noch strenger straf uw zoon Tigranus leeren
Hartnekkig zyn. Ik ben al bezig met zyn straf ;
Hy worstelt met de dood , en ik maak hem een graf.
Ik zal , door wraak , met storm de wallen doen vernielen ;
De stad verdelgen ; zo wel jonge als oude zielen
Doen sneuv'len door het zwaard ; zo word de smaad ge-
Den oorlog neergeleit , en Tiridaat gekroont. (loont ;

F E R N A B A S S U S .

Wanneer een felle buy van bulderende vlagen
De woeste stormen stort op 't wout , de wind geslagen
Op teêre struiken , en beblade telgen , doen
De bosschen dorren , en beroven 't Wout van groen.
Dat men zyn vyand tracht met moord , en tyrannyen
Te overvallen , en geen tegenstandt te lyen ,

Is (ongeveerint gezeit) maar een gestolen eer,
 Die d'eer der Prinzen schent, gelyk gy weet, myn Heer!
 Een Prins kan lichtelyk zyn waardigheid verdrücken,
 Ten zy voorzichtigheid beschut die ongelukken.

TIRIDATUS.

Hoe! gy misdoet een Prins door uw besluit, dat gy
 Zegt, dat hy sluimren moet, daar 't waken nodig zy.
 De redenen van Staat verbiën een Prins 't vertoeven;
 Wie tydt verliest, verdient het ongeval te proeven.

FERNABASSUS.

Wie onderricht myn Heer in d'ordre van den Staat?
 Geloof de Koning dan, dat Koningen het quaad
 Geoorloft is? en zy 't geloove mogen schenden,
 Om dat zy Vorsten zyn van ondermaansche benden.

TIRIDATUS.

Hy, die een Koningryk oneind'lyk acht te zyn,
 Diens onderrichting blinkt gelyk de zonneshyn
 In 't midden van den dag. Hy leert de Vorsten wyken
 Van de gemeene reën; en doet met reden blyken
 Dat hy meer reden heeft, door redenen van Staat.

FERNABASSUS.

Geloof de Koning dan dat hy voorzichtig gaat,
 Als hy verdolgen zal den Koninglyken vader
 Zyns trouwe gemaalins? ô neen! dit strekt tot quader,
 Geloof dat noit een kryg van onrecht word geflist
 Als met een heerlyk eind voor die die 't zyne mist.

TIRIDATUS.

Hoed u de Koningen berechting te verleen; en;
 Stelt hen niet in 't geslacht van laagen of gemeenen;
 Ik zeg u Fernabas, mydt Koningen te raën.
 Zy zien hier in noch vriend, noch onderdanen aan.

FERNABASSUS.

Neem, dat gy nu de Stad Damasia moogt winnen;
 De Vorsten van rondsom die zullen straks beginnen
 Te wrokken op de smaad, dit Koningryk geschiet.
 Wat wil de Koning doen aan al die Vorsten? niet.

TIRI-

TIRIDATUS.

Wat Vorsten zyn 'er, die 't eens zullen durven denken
 Den onverwinb'ren Staat van Tiridaat te krenken?
 Dat gantsch Bithinia met Frigia verzel,
 En al hun wapens eens, met my, in waagschaal stel,
 Ik acht het weinig meer of min dan niet met allen;
 De macht van Tiridaat kan al hun macht doen vallen,
 't Geluk is al te vast gezeten aan myn zy,
 Nu ik verwinnaar ben volgt d'overwinning my.
 Myn vyands volk, door 't myn met wapens overwonnen,
 Heeft nu den oorlog met zyn eigen Vorst begonnen.
 Zo gaat het, als 't geluk van d'oorlog d'een ontwykt,
 Zo word den ander, als de machtigste, verrykt
 Zelfs door zyn vyands macht.

FERNABASSUS.

Hy vind hem wel bedrogen,
 Die zich op 't los geluk, en wankelbaar vermogen
 Des oorlogs al te vast verzekert, men bevind
 Hoe 't luk des oorlogs is gelyk de lichte wind,
 Die nu in 't Westen is, en morgen weer in 't Oosten;
 't Is een onzekre troost zich in 't geluk te troosten:
 't Geluk kan al zo haast weërkeeren, als het quam,
 En 't onheil keert te rug, schoon het zyn afscheit nam.
 Een die verwonnen is kan weer tot winning komen.

TIRIDATUS.

Hoe groeit een boom, zo hem de wortel wert benomen?
 'k Zal zoon en vader beï verdelgen; ja ten grond
 Uitroeijen, al wat hun in 't minste deel bestond,
 En die het oproer stookt zal dan myn machten proeven.

FERNABASSUS.

Uw volk schynt zelfs zich in den oorlog te bedroeven;
 Zo wel vergieten zy de tranen, als het bloed;
 Dies het de wapens met misnoeging voeren moet,
 Als onderdanen van hun wettig Vorst gedwongen.

TIRIDATUS.

Weet Fernabassus wel, dat al de stoute tongen

8 TIRANNIGE LIEFDE,

Geftraft zyn? zie wel toe; wie aan een Prins verbeurt,
Bevind dat hy te laat zyn ongeval betreurt.

Daar komt den oorsprong van myn ongeduld. ô Goden!
Gedoogt gy, dat voormyn gezicht verschynt dien snoden?

DERDE TOONEEL.

TIRIDATUS, FERNABASSUS, FRAARTUS,
OROSMANUS *geketent*, *Lyfwacht*.

FRAARTUS.
Myn Heer, dees, door de nood gedwongen, heeft
verzocht

Dat hy uw Majesteit noch cenmaal spreken mocht.

OROSMANUS.

O wreden schoonzoon; is uw haat dan niet verzaadlyk,
Maar in het straffen aan een vader ongenaadlyk,

In 't midden van zyn ramp? gy neemt in uwe magt,
Myn leeven, staat, en eer. ô Goôn! waar is uw kracht?

Waar uw rechtvaardigheid, en onbepaalt vermogen?
Kunt gy het heilloos kwaad dan zonder straf gedoogen?

Of gaan de zaken nu maar by geval, ô Goôn!
Nu d'ongerechtigheid heerscht boven uw geboôn:

Zucht ik noch al vergeefs? kunt gy u niet erbarmen,
Door bittre tranen, steeds verzelschapt met het karmen

Van een verflagen geest? zyt gy noch niet voldaan?
Wat wilt gy meer, myn bloed? d'onnozele Tigraan

Als slaaf verbannen, of hem 't leven doen verlaten?
Kunt gy een zwager, die u noit misdeed, zo haten,

Terwyl gy 't nootlot ziet zo wel op hem als my!
Is 't u noch niet genoeg dat ik in slaverny,

En keetens blyf geboeit, in boeijens opgeslooten?
En is 'er niet genoeg onnozel bloed vergooten?

't Welk wraak der Goden eischt voor onverdiende wraak?
Wilt gy dat eene schuld u dubbeld schuldig maak?

Gun dat myn ramp u doe den weg tot meely banen!

Ei!

Ei! zyt genadig aan myn lieve zoon Tigrane!
 Laat aan dien ed'len Prins genade doch gefchiên.
 En gun my, dat ik hem, noch voor myn dood, mag zien
 In vryigheid gefteit; laat my die gunft aanschouwen,
 En hem maar eene Stadt van 't Koningryk behouwen;
 't Is, zeeker, niet te veel; dit doende zy uw Troon
 Gezegt; en uw fchuld vergeven by de Goôn:
 Ja, dat uw Ryk noit fchaâ, of onheil overkome,
 En dat uw hand behouw den fcepter, my ontnomen.

TIRIDATUS.

De Koning Tiridaat leeft zo hy is gewent,
 Myn heerschappy wykt noit voor tranen, noch elend:
 Neen, ik wil verder zyn; 't is noch maar eerst begonnen;
 Ik reken halve winft niet meer dan niet gewonnen.
 Ga! dat de vyand zich voort overgeef, indien
 Hy niet en wil dat hem een quader zal gefchiên:
 Hy ftaak zyn tegenftant, en lever my de wallen;
 En bid vergiffenis (hier op zyn knie gevallen)
 Aan my, zyn overheer.

OROSMANUS.

O al te ftrenge wet!

Op dat myn zoon Tigraan zich naar uw wetten zet,
 En ik tot afftant hem van zyn geluk mag raaden,
 Zo bid ik u vergun zyn vader die genaden,
 Dat hy dan met hem fpreek.

TIRIDATUS.

Breng eerst myn volk by-een,

En doe den vyand dan vry op het bolwerk treên,
 Op dat de vader met zyn zoon verfpreek. Fraare!
 Zo d'opgeblazen Prins volhard met ons te tarre'
 Tot meer geweld, wil ik dat men zyn trotsheid wreck
 En zo, voor zyn gezicht, den vader 't hart affteek.
 „Fraartus, 't is geveinfte; myn dreigen wil maar wezen
 „Om hem te dwingen tot het overgaan, dit vrezén
 „Voor 's Vaders dood veel licht hem zullen doen beraân,
 „Om zo zyn ftad, en volk, gewillig af te ftaan:

- „ Zo hy hartnekkig blyft, dryft hem terftont weer binnen,
 „ En stel myn leger voor het stormen te beginnen.
 „ En maak gelegenheid, op 't spoedigft, om te slaan.
 „ Daar komt hy op de poort; volbreng myn wil.

VIERDE TOONEEL.

POLIXCENA, TIGRANUS, *op den tooven van
de poort.*

POLIXCENA.

Tigraan!

Myn oogen hebben fchuld aan uw elendig zwerven:
 Myn oogen deden u beminnen om te fterven:
 Gy lyd om mynentwil, dies geef ik u de macht
 Tot wraak aan haar, die u in deze droefheid bracht:
 Uw hand zy my tot ftraf, om dat ik u deed minnen;
 Behoedende myn eer, kunt gy de uwe winnen.
 De myne hoed gy, zo gy ftemt in myne dood,
 Nu dezen wreê Tiran uw leven zoekt, myn fchoot
 Te smetten, waar van my het fterven kan bevryen:
 Uw vader fparen; u verlossen uit uw lyen.
 Ey, laat de liefde u niet vleyen, om t'ontraên
 Myn dood, door uwe hand, denk op geen min maar aan
 De wreetheid, en de luft van dien Tiran, wiens hette
 En vuyle min uw bed oneerlyk zoekt te smetten;
 En om u voor die fmaad te vryen, vry myn eer,
 En hinder dien Tiran dat fchelmftuk. koom, myn heer;
 Gryp in uw hand dit zwaard, en wil myn dood gedogen:
 Stoot toe, moogt gy 't niet zien, welaan, zo fluit uw oogen.

TIGRANUS.

Hou op, myn lief! hou op, myn lieve Polixceen!
 Wilt gy myn dood? 't is wel; vaar voort, ik ben te vreên,
 Vermeerder myn elend, om in elend' te banen
 Den weg naar 't einde van myn leeven. brakke tranen!
 Die uit Tigranus borft komt borlen; melt myn fmart

Aan

Aan Polixceen; en perst myn ongeluk in 't hart
 Van haar, op dat haar hart, door min aan 't myn verbonden;
 Het myne heelen mag in zyn bedroefde wonden.
 Onkuische Tiridaat; uw vlam stygt naar myn bed,
 Dit wil myn dood, en gy, myn ziel, dat ik belet.
 Dien gruwel. Ach! zy wil (behoed my goede Goden)
 Dat ik, die om haar leef, haar 't leeven neem, geboden
 En wetten wetteloos, waar bleef natuur, waar eer?
 Waar liefde? ach! myn lief! dit smert my al te zeer.
 Leef gy: en laat myn staat verloren gaan: d'elenden
 My 't leven rooven, en den roover, zonder schenden,
 De schoot genieten, die Tigraan dus lang genoot:
 Dit eisch ik, Hemel! nu uw wreetheid my verstoet.

P O L I X C E N A.

Myn lief! vertrouwt gy my dan wel zo ligt te wezen,
 Dat ik oit volgen zou een eisch, die my doet vrezen?
 O neen, schoon 't ongeluk uw Koninglyke staf,
 En hoop gekneuft heeft, laat daarom, myn lief! niet af
 Van quaad tot beter, en in ramp de deugd te naadren.

T I G R A N U S.

O ongeveinsde borst! wiens Koninglyke aadren
 De deugden voedstert, en verflaaude herten trooft:
 O leven van myn ziel, der deugden eigen krooft!

V Y F D E T O O N E E L.

F R A A R T U S, O R O S A M A N U S, T I G R A N U S en
 P O L I X C E N A op de muur.

V F R A A R T U S *ter zyden.*
 erslagen Prins! ik moet uw ongeval beklagen,
 Gelyk ik doe; nochtans zal ik my moeten dragen
 Als wel myn plicht vereifcht.

Tegen T I G R A N U S.

Myn heer, en Prins Tigraan
 Het is uit 's Konings last, dat ik myn heer vermaan,
 Om

Om deze stad terftond myn Koning op te geven,
Of, zo gy 't weigert, zal uw vader hier het leeven
Verliezen moeten. 't Is 't gebod des Konings.

TIGRANUS.

Goôn!

Wil hy, om myn verlies, myn lieve vader doôn?
Wat ramp zal dezen dag Tigranus hart noch drukken?
Het blikfemt plaagen, en het dondert ongelukken.
O liefde! ô natuur! ô eer! wie van u driên
Zal my doen fterven, ach! eer dat men my doet zien
Die wreedheid? ja de wreedft van alle tyrannynen?
O hemel! hoe kan uw rechtvaardigheid dit lyen?
Wilt gy dat ik nu pleit met liefde en 't bloed? ô Goôn!
Wilt gy Tigraan doen zyn een onnatuurlyk zoon?
Wilt gy dat hy berooft van staat en eer zal leeven?
Of wilt gy dat hy zal zyn Polixceen begeben?
Ach! wie verlies ik lieft van twee, natuur, of trouw?
Behoud ik vader, zo verlies ik dan myn vrouw.
Wat zal, of kan een hart in zulk een staat verkiezen?
Om 't een te winnen, moet ik 't ander weer verliezen.
O wreed verftokt gemoed, ô haat vol wrok en wraak,
Wat wilt gy doen? hou op, hou op, ô wreedde! ftak,
'k Volbreng uw eifch, hou op, en laat myn vader leeven,
Dewyl ik my, en ook myn ftad wil overgeven.

OROSMANUS.

Tigranus, wel hoe dus? is 't vrees, of medely,
Door wien gy nu de deugd durfd zetten aan d'een zy?
Gaf my natuur een zoon gants zonder hart, wiens klagen
En jammerende ftem flauhartig, en verflagen
Myn geest verwondren doet? fpreekt, hebt gy dan befpeurt,
Dat ik myn leeven oit gezucht heb? of getreurt
Om dat ik lyden moest? ô neen! ik was voor dezen
Een Koning, waarom zoud ik noch geen Koning wezen?
Of ik de boeyens draag, en 't ongeluk myn ftat
En Koninglyke macht vermindert? 't hart en laat
Daarom de moed noch macht van Koning niet vervallen.
Doet gy 't, zo drukt die smart my 't hart ver boven allen.

't Ge-

't Geluk speelt met het goet des waerelds: maar 't gemoed
Betoont een 's Konings deugd in 't offren van zyn bloed.

TIGRANUS.

Zoud ik dan vadermoord gedulden voor myn oogten?

OROSMANUS.

Zoud gy om onzer eer myn sterven niet gedoogen?

TIGRANUS.

O gruwel voor natuur! wat hart kan zulks bestaan!

OROSMANUS.

Dat d'eer voor 't leeven zoekt; slaauhartige Tigraan!

TIGRANUS.

Wil dan uw eer uw dood, zo wil natuur de myne.

FRAARTUS.

't Is tyd, ik volg myn last: uw zoon is aan 't verdwynen.

TIGRANUS.

O moordenaar! hou op, spaar vader, neem de stad.

OROSMANUS.

Ik schut 'et: hoe! myn zoon? de eer verbied u dat.

TIGRANUS.

Verbied gy 't vader?

OROSMANUS.

Ja.

TIGRANUS.

'k Moet my gehoorzaam toonen.

OROSMANUS.

Maak nu met my een eind: myn dood zal d'eer bekronen.

FRAARTUS, *weg gaande, roept.*

Soldaten! op, wel op.

TIGRANUS.

Myn burger! in 't geweer!

POLIXCENE.

O Goden! spaar het bloed!

OROSMANUS.

Tigranus, vecht om d'eer;

En sterft vry als een zoon van d'ouden Orosmanus:

Zo zal ik sterven als een vader van Tigranus.

Einde des Eersten Bedryfs.

TWEE;

T W E E D E B E D R Y F.

Het Tooneel verbeeld een Legerplaats.

E E R S T E T O O N E E L.

TIRIDATUS, ORMENA, FERNABASSUS,
KASSANDRA, HECUBA, *Lyfwacht.*

Mevrouw, ga in uw tent, ik voeg my by 't gevecht,
'k Moet zien wat dat myn volk met wapens heeft verrecht
In 't stormen op de stad.

O R M E N A.

Myn heer! zyt my niet tegen
In 't geen my dwingt, om u met bidden te bewegen
Tot liefde: die uw vrouw haar broeder draagt, Ei! let
Op myn verzoek, ik bid, ik bid, myn lief! besmet
Uw overwinning niet met bloed van bloedverwanten;
Denk dat myn broeder is bestreên van alle kanten,
Met ongeluk, en ramp. Denk dat zyn misdaad wert
Genoeg gestraft, nu hy zyn neêrslag voelt in 't hert.
Verliest hy 't al, laat hem in al 't verlies behouwen
Zyn leeven. gun my dit, myn lief.

T I R I D A T U S.

Ik heb mistrouwen
Op u, en op uw gunst tot dit myn Ryk. Gy laat
Hier blyken, dat gy u maakt schuldig aan een quaat,
Dat hooge straf vereischt. Laat af om gunst te smeeken
Voor uw ontrouwen broêr; uw bede is my een teeken,
En blyk, dat gy het Ryk en ook den Troon vergeet,
Waar door gy dag aan dag tot meerder hoogheid treed.
Weet, dat ik ben uw man, en Koning.

O R -

O R M E N A.

Al myn leeven,

Myn heer, blyft in het hart uws dienares gefchreven
Uw heilige naam. Gedenk dat ik zyn zufter ben.

T I R I D A T U S.

Zyn zufter, maar myn vrouw.

O R M E N A.

Denk! dat natuur niet ken

Zoo onnatuurlyk zyn, dat zy een broêr kan haten.

T I R I D A T U S.

Gy moet zyn liefde, om de myne, dan verlaten;
En my niet tegen zyn.

O R M E N A.

Dat ben ik niet, myn heer!

Ik bid u, naa myn plicht, dat 's met ontzag, en eer.

T I R I D A T U S.

Een valsch ontzag, en uit geveinsde eer gebooren.

O R M E N A.

Waar in is datge . . . .

T I R I D A T U S.

Zwyg. Want ik zal u doen hooren

Dat een oproerige de dood verdiend.

O R M E N A.

O Goôn!

Of gy myn flauwe geest eens zetten op den Troon
Van Tiridaat; en dat de waereld mocht aanschouwen
Myn dood, en doode hart van een verslagen vrouwe;
Zo zou myn Koning zien, dat in dat harte staat
Geen hart zo lief gelieft, als 't hart van Tiridaat.
O hemel! nu doet gy my zien, als voor myn oogen;
Hoe veel de Goôn, de Min, en Koningin vermoogen.

T I R I D A T U S.

Daarom verbind uw wil dan willig aan de myn;
En wil al wat ik wil, indien gy wys wilt zyn.

Hy vertrekt.

ORMENA.

Ach! dien ondankbren gaat, om my zyn hart t'ontnemen,

En d'eigendom van d'echt, door vremde min, vervreemen

Aan snode lust. Hy zoekt in 't midden van zyn vlam,
Dat hart te vangen 't welk zyn hart gevangen nam.

O ongelukkige Tigranus; myn beminde,
En lieve broeder! hoe zult gy een uitkomst vinden
Dan door de dood? uw vrouw geschent. Vervloekte straf.
Ontsluit uw mond, ô aarde! en strek my tot een graf.

KASSANDRA.

Haar aangezicht word bleek; de flaaute raakt haar 't harte.
Men ondersteutze.

HECUBA.

Ach! hoe moet dit leet haar smarte.

ORASMANUS *komt uit met de Lyfwacht.*

KASSANDRA.

Hoewel den oorsprong van haar leeven daar verschynt,
Is 't nodig dat men wykt.

HECUBA.

De flaauwigheid verdwynt.

KASSANDRA.

Men draagze weg, zy kan zyn droefheid niet gedooogen.

ORMENA.

Ik draag zyn hart met my, draagt gy my uit zyn oogen.

T W E E D E T O O N E E L.

OROSMANUS, *eenige LANDZATEN van Orosmanus, van derwelke eenen voor hem neder knielt, en spreekt.*

LANDZATEN.

Eerwaarde Vorst, en heer! dewyl u 't nootlot drukt,
En 't gulzig ongeluk u heeft de Kroon ontrukkt,
Verzoeken wy een beê met uitgestorte traanen,
't Welk

't Welk is, dat gy gedooft aan ons uw onderdaanen,
 Dat wy, om uwentwil, ons voegen voor die geen,
 Die ongerechtigt zoekt in uw bezit te treên;
 Om daar ons laafte bloed op te offren, tot meêdoogen
 Aan dat tirannig hart, op hoop, dat hy zyn oogen
 Zal wenden op uw ramp, en op 't onfchuldig bloed;
 Dat hy ons willig, om uw leeven, offren doet.
 Al is uw hand geboeit, gy kunt u noch beftieren.
 Wagt nu geen minder liefde als in uw zeegevieren.
 Denk niet, al wykt het luk, dat u uw volk ontwykt;
 Wiens trouw, in plaats van magt, nu aan hun Koning blykt.
 Wy, die noch vuur, noch zwaard ontzagen, om uw wallen
 Te hoeden voor 't geweld des vyands, zyn vervallen
 In ongeluk; maar noch veel meer in meedely
 Met onzen Vorst, voor welker voeten wenschen wy
 Te fterven.

O R O S M A N U S.

Goede Goôn! en trouwe onderdanen!

De hemel zegen u, en droog de burgertranen
 In 't ftralen van de liefde uws Konings, naer wiens dood,
 De goede Goden u vertroosten in uw nood.
 De zucht, die gy tot my, uw Koning, hebt gedraagen;
 Werkt u vergelding by de Goden. Duld de plagen
 Uw Koning opgeleit, en u, om zynentwil;
 Dit raad ik u, tracht noit naar wraak: maar houd u ftill.
 't Beffluit der Goôn is door geen menschen kracht te hin-
 De tyd of hemel kan maar 't ongeval vermindren. (dren.
 Uw plicht heeft my voldaan: uw trouw myn Troon be-
 Nu ziet of gy het hart, en het verfteent gemoed (hoed,
 Van dien verharden, kunt vermurwen tot meedoogen;
 Zo niet, vermaan ik u, myn burgers, wilt gedoogen
 Zyn wetten; ik gebied 't; u voegt gheoorzaam zyn;
 Myn ongeval is 't uw', uw' ongeval is 't myn'.

L A N D Z A T E N.

De dwingland roem vry op 't verheeren van uw ftaten;
 Hy krygt gevangens, maar voorwaar geen onderzaten.
 Uw eer en onze plicht verbinden ons aan 't geen

De Koning ons gebied. Soldaten, die 't geweent
 En zuchten van ons hebt gehoord, hoort onze beden;
 Ik zie 't, gy zyt bedroeft, doch geenzins zonder reden,
 Dewyl gy 't onrecht speurt, 't geen d'ongerechtigheid
 Van uwen Koning, onzen Vorst heeft opgeleit.
 Erbarm u in zyn nood; de eer, en ook de Goden
 Ontslaan u van den eed in dat stuk; 't is van nooden
 Dat uw getrouwigheid dees Vorst verlos van straf,
 Geeft hem zyn vryigheid, en neem de boeyens af.

OROSMANUS.

Getrouwe burgers!

LANDZATEN.

Ach! myn Prins! ik kus uw handen,
 Zo gy vergaat, vergaan uw burgers, en uw landen.

DERDE TOONEEL.

TIRIDATUS, FERNABASSUS, OROSMANUS
knielende, wyft op de LANDZATEN, en ſpreekt.

OROSMANUS.

Onbarmhertig mensch! ô wreede Tiridaat!
 'k Bid, dat gy uw gezicht op dees myn burgers ſlaat,
 De rechte oorsprong tot beweechelyk meêdoogen;
 Keer, keer op dezen toch genadelyk uw oogen,
 En ſluit uw' ooren niet voor 't jamm'ren van hun ſtem.
 Dewyl het ongeval hun parſt door dwang, en klem
 Van uw geftrengte wet. Wil langer niet volherden
 In wreedheid; maar van een Tiran een Koning werden:
 Betoon uw minzaamheid; maak onderdaanen goed
 Door recht, en goedheid, in de plaats van wraak, en bloed.
 Wees een verwinnaar van uw onrecht; wil zo leeven,
 Dat gy de goeden moogt tot goeddoen oorzaak geeven,
 Zo maakt gy u bemind; of blyft gy onverzaat
 In wreetheid, neem my vry myn leeven by myn Staat,
 En klim zo op den Troon, daar ik ben afgestoeten,
 En laat de wreedheid vry uw heerlykheid vergrooten;
 Indien met myn verlies zy u verzaaden kan.

Hoor

Hoor Tiridaat! naar 't geen ik zeg, en denkt 'er an,
 Geen Staat staat zeeker, want uw staat, en de aardfche dūr-
 Staan op een losse grond van veel veranderingen. (gen,
 Begeert gy blyk? denk maar aan my, die u vergunt
 Te leeren, dat gy ook wel licht vervallen kunt
 In zulk een staat, als ik: verhoor my om myn traanen,
 En zyt barmhartig aan dees goede onderdaanen,
 Myn burgers; leg dog neêr uw wapens, deezen dag;
 Zie daer is 't al wat een gevangen Prins vermag.

TIRIDATUS.

Men neem het voorwerp weg waar door hy werd bewoogen
 Voor dees te bidden; 'k zeg myn Staat kan 't nietgedoogen
 Dat hem, tot noch, die eer van dit zyn volk geschiet,
 't Aanbid den winnaar, maar den overwonnen niet.
 Men schey dit volk van hem. . . .

Orosmanus en burgers binnen.

FERNABASSUS.

De Koning moet gedenken
 De slag van 't onweer kan de hoogste tooren krenken,
 En bergen vallen doen. Al ziet gy nu uw Troon
 In 't opperste geluk gerezen, denk de Goôn
 Zyn boven u, myn heer.

TIRIDATUS.

't Is wel, ik wil 't geloven;
 Maar 't zal, ondanks uw raad, in myn gemoed niet doven
 De lust tot heerschappy. Dewyl ik sterfelyk ben
 Heb ik een graf van doen; maar denk eens, of ik ken
 Een schooner, grooter, of wel heerelyker kiezen?

FERNABASSUS.

Een Koning kan zyn kroon wel in zyn winst verliezen,
 Waar van men menigmaal heeft proef, en blyk gezien;
 Dit leert, dat men zo wel moet vreezen, dan gebiën.

TIRIDATUS.

Onwaardig is uw raad by my. 'k Vertrouw myn armen;
 Dees wonnen kroonen, en ze kunnen die bescharmēn
 Voor 's vyands list, en macht.

FERNABASSUS.

Dat uwe Majesteit

My't spreken gun. Schoon gy, ô Vorst! uw waardigheid
 Uitbreide tot het eind des waerelds, en uw machten
 Veel Koningryken in uw streng gebieden brachten,
 En dat gy niemand had te vreezen, stelt 'er by
 Schoon met meer kroonen wierd verrykt uw heerschappy,
 Noch purper, noch het goud, noch scepters, noch de kroon
 Noch heerelyke glans van glinsterende troonen, (nen,
 En hebben immer een begeerlyk Prins vernoegt,
 Noch noit belet dat hem het harte heeft gewroegt
 Met knaging in het uur van zyn onzalig sterven;
 Daar d'eer de Troon verliest, de ontruste ziel moet zwerven
 Als balling, in een staat van wanhoop, daar het beeld,
 De snode misdaad, door de staatzucht voortgeteeld,
 Zich schrikkelyk vertoond met zwarte damp betrokken,
 Tot straf der Hovaardy, die Troonen in wil flokken.
 Myn heer! de reden spreekt, ach! of menze mocht zien
 Gebieden, in de plaats daar Koningen gebiën.

TIRIDATUS.

Ga heen! ik luister niet naar uw grootmoedig spreken,
 Waar door ik my wel licht op Fernabas zou wreken,
 Indien meêdoogentheit niet voor u pleitte. Leert
 Als myn geduldigheid in toornigheid verkeert,
 Dat zy veel sneller als een bliksem valt in 't plaagen,
 Tot straf aan zulke, die hun Koning niet ontzagen.

VIERDE TOONEEL.

Het Tooncel verbeeld een kamer binnen de Stad Damafca,

TIGRANUS, POLIXCENA.

TIGRANUS.

Myn lieve Polixceen! de nood schut ons bedenken;
 De vyand is te naa. Zyn wreetheid zoekt te krenken

Myn

Myn leeven en uw eer. Myn tegenstant heeft uit,
 Zie hier myn eind', helaas! nu 't hemelsche besluit
 Bewilligt myn verderf. Ach! moet ik dan verliezen
 Het alderlieffste, dat de liefde my deed kiezen,
 Dat zielbekoorlyk schoon, myn schoone Polixceen?
 ô Goden! is 't dan al vergeefs aan u gebeên?
 O wreede Tiridaat! zie hoe ik ben geneegen
 (En zonder traanen, of bedroefde rouw te plegen)
 Te levren in uw macht myn stad, myn ryk, myn kroon,
 Met al de heerlykheid van myn beroemden Troon;
 Indien gy niet en smet myn echt, en zuivre trouwe,
 Ik zal het alles (schoon ik 't al verlies) behouwen,
 Houd ik haar ongeschent; al houd ik niet, 'k houw 't al.
 Mits alles is in haar. Myn droevig ongeval,
 Myn schaa, myn leet, myn ramp, myn ongelyk, myn pla-
 Zyn my vertroosting, mag ik ze met haar dragen; (gen,
 Zo hy my dit vergunt, wil ik wel zweeren, dat
 Ik niet verlies, schoon ik verlies al 't geen ik had.
 Maar ach! wat kan myn ziel van dien Tiran verwachten!
 Ik vlei my vruchteloos met ydele gedachten:
 Dat onwaardeerlyk goed, het geen Tigraan bemind,
 Mint Tiridatus, ach! al 't geen Tigraan begint
 Is vruchteloos. 't Geen ik beschut, wil hy my rooven,
 Hy zoekt zyn vlam in 't vuur van zuiverheid te dooven.
 Hy wil myn vrouw, haar eer, en kuisheid ook met een.
 Foci slaaf van uwe lust, die my myn Polixceen
 Zoekt van haar zuiverheid, en van myn bed te rukken,
 Om myn genuchten, door uw wellust, t'onderdrukken;
 Zou ik dat dulden, dat een schenner van de trouw
 Myn bed onteert, en rooft de kuisheid van myn vrouw?
 Wiens lieffelyke mond Tigranus plag te kussen,
 Zou die de vlammen van een schenner moeten blussen?
 O neen; ik maak myn graf in d'eer van vaders troon;
 'k Ben een geboren Prins, en sterf een Konings zoon.
Hy dreigt zich met een pynjaart te doorstooten.

POLIXCENA.

(ten,

Hoe dus myn heer? wat 's dit? wilt gy den storm ontvluch-
 En laten my 'er in? zyn dit de rechte vruchten
 Van trouwe liefde? 'k bid, myn lief, by staa my toe
 Dat ik hem straf. Myn heer, myn lief, myn man, wel hoe
 Kan 't zyn, dat gy uw vrouw zou in den nood verlaten?
 Is dit beminnen? neen, het is 't beminde haten.
 't Zyn ongerechtige gedachten, ach! myn heer;
 Geloofst gy dat ik ben gantsch zonder hart en eer?
 Bezweek oit rots in zee voor bulderende vlagen?

TIGRANUS.

Myn troost! hoe zal ik my dan in dit onweer dragen?
 Wat wilt gy dat ik doe? en ziet gy dan niet aan
 De woeste stormen in den Hemel opgestaan,
 En vinnig neêrgeftort in regen van elenden
 Op uw Tigraan? zal een Tiran dan mogen schenden
 Uw eer, en ook de myn'? wat tegenstant, wat macht
 De hemel aan my gaf, ik hebze voortgebracht,
 En met beleid gebruikt op zyn tirannig sryden?
 Maar te vergeefs. Ik moet deez' dag zyn wreethed lyden,
 Ik kan doch myn verlies, myn lief, niet tegenstaan,
 Noch u beschermen: wat ik doen kan, is gedaan.

POLIXCENA.

't Is niet, gy kont ons door dit zwaart een uitkomst geven,
 Indien uw hand nu maakt een einde van myn leven.
 Geloof, zo gy my wilt doen sterven, zal myn dood
 Myn eer beschutten, en u dragen uit uw nood.
 Wel aan Tigranus! koom, ei koom, en maak myn dagen
 Van droefheid, eindeloos; beraad u niet, ô trage
 Tigranus, stoot maar toe, steek Polixceen in 't hart,
 En dood myn quelling met een aangename smart.
 Zo zal myne eer in roem van overwinning leeven.
 Myn heer, die nimmer my iets schuldig zyt gebleeven,
 Voldoe my dezemaal in 't geen ik bid. Wel aan!
 Verhoor myn laatste beê; op dat ik, ô Tigraan!
 Mag zeggen, dat gy my nooit myn verzoek ontzeiden:

Zie

Zie daer, myn ziel, gereed en vaardig om te scheiden,
 Bid u om die genaa: stoot toe, stoot toe, myn heer!
 Myn dood straft een Tiran, en zy beschermt myn eer.

TIGRANUS.

O deugd! wat oogzag oit deeze aarde uw weërge dragen?
 Uw reden roven my myn hart. De ziel, verslagen,
 En moedeloos, verschrikt voor 't geen gy wilt. De trouw
 Gebied gehoorzaamheid te toonen aan myn vrouw.
 Doch wanhoop wil dat ik u zal den doodsteek geeven:
 Maar 't meededogen eifcht dat ik u laat in 't leeven,
 En ik, rampzaalige! hier voor uw oogen sterf.

POLIXCENA.

Wie helpt my leevende, zo ik uw leeven derf?
 Wie wreekt myn dood na d'uw? myn dood kan 't alles
 wreken.

Vaar voort Tigranus? volg myn raad, en staak uw spreken
 Van my te sparen: spaar geen leeven, spaar geen bloed,
 Daar 't bloedvergieten d'eer voor eeuwig leeven doet.
 'k Zal leeven door dedood: myn sterven baart een leeven:
 Een slag kan my myn dood, myn eer en leeven geeven:
 Ik leef door d'eer, schoon ik, om d'eer, het leeven mis.
 Waar toe vertoeft, indien myn sterven leeven is?

TIGRANUS.

Gehoorzaamheid zeid ja, maar liefde wil het niet.
 Hoe! ik u dooden?

POLIXCENA.

Waarom niet?

TIGRANUS.

Om dat de wetten

Van liefde zulks verbiên.

POLIXCENA.

In plaatse van beletten,

Gebieden zy 't.

TIGRANUS.

Dat ik u dooden zou?

TIRANNIGE LIEFDE,

POLIXCENA.

O ja.

TIGRANUS.

Wil liefde, dat ik aan myn lief dan moord begaa?

POLIXCENA.

Wil liefde dat uw lief Tirannen-min zal lyden?

TIGRANUS.

Ik voel de reden en de liefde t'zamen fryden.

POLIXCENA.

Ach! uw meedogenheid vermeerde myn ongeval,
 Flauwhartigen! vertrouw dat ik u helpen zal
 Door d'eer, door liefde, en met een ook door myn oog.
 Noch eens, stoot toe.

TIGRANUS.

Moet ik uw strenge wet gedoogen?

O wreê nootwendigheid!

POLIXCENA.

Nu is 't beraden uit.

Ik hoor den vyand, koom Tigranus! en besluit
 Myn rampspoed met myn dood.

*Hy trekt zyn ponjaart, steekt Polixceen in haar arm,
 zy, gewond zynde, valt in onmacht.*

TIGRANUS.

O wreede Tiridate!

Nu leit de kuisheid van haar eedle ziel verlaten!
 Gy, gy zyt de oorzaak, ik de werker: zy, gewond,
 Smoort in haar laauwe bloed. Ik kus haar doode mond.
 ô Schoone sterren! die zo helder plag de schynen,
 Ik zie uw licht in een bebloede wolk verdwynen.
 Sterf ook, ontmenschte! neen, ontvlucht eerst dezen nood.
 Leef, zoek eerst na de wraak, en na de wraak de dood.

Einde des tweeden Bedryfs.

D E R D E B E D R Y F.

Het Tooneel verbeeld een Legerplaats.

E E R S T E T O O N E E L.

P O L I X C E N A , F R A A R T U S , L Y F W A C H T .

P O L I X C E N A .

O ongeval! ô ramp! moest ik tot hier noch zwerven?
 Moest ik in 't ongeluk het sterven dan noch derven?
 O levendige dood! waarom de dood belet
 Te dooden Polixceen? wiens ziel haar had gezet
 Te lyden schipbreuk, die zy niet heeft lyden kunnen.
 Dat gy my leven liet is my 't geluk misgunnen,
 Nu ik, noch levende, gevangen, niet en kan
 Myn kuisheid bergen voor de lust van een Tiran.
 Gy, die my in uw macht bewaart, wil my gedoogen
 Te sterven van uw hand. Verhinder het vermoogen
 Der wellust, door myn dood, 't is hem noch niet bekend
 Dat ik gevangen ben. Koom breng myn dag ten end,
 Belet de onkuische drift, door myn gewillig sterven,
 Gy zult, gelooft het vry, een hooger eer verwerven
 Dan of uw dapp'ren arm een gantsche troep versloeg.
 Wel aan; hef op uw hand, ik ben gereed, en voeg
 My naar myn dood. stoot toe. wat houd u op? ô wreede,
 En onmedoogende? geef my uw zwaard, de rede
 Gebied het, en ik wil 't; wel aan, dat ik het druk
 In deeze borst; en myn verliefde hart zelfs ruk
 Ten boezem uit; en geef ten offer aan Tigraane!
 Kunt gy dit weigren aan verliefde vrouwetranen?

F R A A R T U S .

Mevrouw, waar 't in myn magt te doen 't geen gy gebied,
 Ik deed het; maar myn ced, en plicht gedoogen 't niet.
 Ik kan niet zo ik wil, Mevrouw die moet geloven,

Dat uw bewill'ging my myn leeven zou beroven.
 Om uw behoudenis ging ik verlooren; doch,
 Waar 't niet in 't open veld, Mevrouw; 'k bestond het
 Maar nu en kan ik niet. de hemel moet u helpen. (noch;
 Mevrouw; 't zal nodig zyn dat men de vloed doe stelpen
 Van 't laauwe bloed, 't welk uit uw diepe wonden vliet.
 Gaa met my in myn tent, eer ons de Koning ziet.

T W E E D E T O O N E E L.

KASSANDRA, TIGRANUS, HECUBA,
 TIGRANUS *in soldaten kleding.*

Myn heer, wat zoekt gy hier? hoe durft gy 't onder-
 TIGRANUS. (winden?)

Ik zoek al 't geen een ongelukkig Prins moet vinden!
 'k Zoek wraak, en dood, en dat door liefde of door haat.

HECUBA.

Myn heer, ik bid, dat gy u hier niet vinden laat.
 Schuw deeze plaats, indien gy plaats vind voor de reden.

TIGRANUS.

Ik zal niet missen te vergelden de geleden
 En onverdiende straf gepleegt aan Polixceen:
 O loffelyke vrouw! wiens smeekende gebeên
 My dwongen, door myn hand uw ramp ten eind te geeven,
 En d'uw' geëindigt door de myne dubbelt leeven.
 Wat heb ik, goede Goôn! myn Polixceen gedaan?
 Meer als oit iemand dorft zyn leeven onderstaan.
 Neen, neen, myn dochters, 't lot gewurpen, doet my kiezen
 Myn dood, nu dat de dood my deerlyk deê verliezen
 Myn waardste schat. Ik wreek de oorzaak, en verschaf
 De dood aan Tiridaat, myn wraak zy hem tot straf.
 Zie dees bebloede pook, besturven in myn handen,
 Hier door heb ik beschut de kuisheid voor de schanden,
 En wellust eens Tirans; doch onnatuurlyk, ach!

Ik

Ik heb myn schoone zon verdonkert. 'k Heb den dag
 Haars leevens in een nacht verandert. Onbeminde
 Van het geluk; waar toe deed gy my onderwinden
 Zoo wreeden stuk? ô hand! ô ponjaart! aangevoert
 Tot zulk een moord. O moord! die my 't gemoed ontroert
 Met knaging, door berouw gedrongen in 't gewisse!
 Koom zwarte zusters van de naare duifternisse,
 En breng my hier uw vlam, en zuster; straf myn daad
 En onverzoenbre schuld, in 't vuur 't welk noit vergaat,
 Maar eeuwig duurt, om my in eeuwigheid te plagen.
 O hand! ô hand! gy hebt d'onnozelheid verslagen;
 De schoonheid, en de deugd hebt gy van een geklooft,
 Het lichaam van de ziel, de ziel van 't rif berooft.
 O kuifche ziel! zie doch eens neder van den hemel,
 Hoe ik door naberouw en knaging, wroet en wemel
 In wanhoop, in elende, in droeve razerny.
 Ik kniel! ô ziel! ô ziel! zie doch eens neer op my,
 En op myn hart: heb ik uw liefde oit genoten,
 Zo hoor hem, die u heeft gehoord: uw bloed vergoten
 Op uw begeerte: ik bîd gena. O ydle klacht!
 O gy bloeddorstig staal! wat hebt gy uitgewracht?
 Waar is de Koningin, laat ons haar zien en spreken?
 Waar is myn zusters tent, Kassandra?

KASSANDRA.

'k Ben bezweken

Van schrik: helaas! ik zie den Koning. Ei! myn heer,
 Vertrek terstond van hier.

TIGRANUS.

Zyn lyfwacht volgt, ik keer.

TIRANNIGE LIEFDE,
DERDE TOONEEL.

TIRIDATUS, OROSMANUS, ORMENA,
FERNABASSUS, LYFWACHT.

En ziel, verliest opeer, valt streng en straf in 't ftryden,
Maar zal de wreedheid in zyn overwinning myden,
En toonen zachtigheid.

TIRIDATUS.

OROSMANUS.
Dat fpeur ik alle daag,
En 't blykt aan d'yzers wel, die 'k om myn handen draag.

TIRIDATUS.

Waar is uw broeder met zyn Polixceen gebleven?

ORMENA.

Van't geen ik niet en weet kan ik geen antwoord geven.

TIRIDATUS.

Ormeen! gy weet het, zeg, waar zynze?

ORMENA.

Voor de Goôn

Verklaar ik neen.

OROSMANUS.

Gy zyt voortaan niet meer een zoon:

Ik lees nu in myn hart een boek van uw gedachten:
Ik zie uw schennis vergezelschap met de krachten
Van dollen vlammen; 'k zie uw hart nu opgevult
Met ongerechtigheid. Gy stapeld fchuld op fchuld;
Gy tracht naar luft en bloed, uw quaad werd overvloedig:
Blyft gy een Tyger, myn Tigraan blyft even moedig.

TIRIDATUS.

Hartnekkige! 't is waar, de luft heeft my beftreên;
Ik zoek Tigranus bloed, en 't vlees van Polixceen.
'k Verberg het niet, maar 'k wil haar minnen, en volherden,
Dat fchepfel is te fchoon, om niet bemint te werden.
Hoe, ik heb oogen, zy heeft fchoonheid, kan 't gefchiên

Dat

Dat deeze oogen zulk een schoonheid kunnen zien;
 En die niet minnen? 't waar een wonder aller wondren:
 De schoonheid heeft de min veel steden uit doen plondren:
 't Beroemde Troyen met een felle brand geplaagt.
 Schoon Polixcena vlucht, en dat de vrees haar jaagt
 Aan 't eind des waerelds, 'k zal haar volgen, 't zy door
 stroomen

Omheint met klippen, en met rotfen, 't zy door bomen
 En woefte wildernis; daar yzer, vuur, noch staal,
 Noch wapens, noch geweld, noch dondèrend metaal,
 Noch hel, noch hemel zelfs my zullen doen beletten
 Te volgen Polixceen. Myn min, myn brand, myn hetten
 In lust tot die doorluchte schoonheid, gaan te vart,
 Maar heerfcht in myn gemoed, en Venus in myn hart.

O R M E N A.

Aanziet myn tranen, die u bidden om myn sterven,
 Ey! laat myn droefheid nu decz' blydschap doch niet der-
 Of wil dan dat ik zeg, dat uwe Majesteit (ven,
 Zyn quaatheid sterker zy, dan myn stantvastigheid.
 Myn liefde wil myn dood, en ik wil dat myn reden
 Getuigen aan myn heer, dat myn eerbiedigheden
 Veel sterker zyn dan wel myn droefheid. Ei verras
 My doch, ô dood! en toon wie dat Ormena was.

O R O S M A N U S.

Helaas! al waar uw hart een klip het moest bewegen.
 Gy voelt die werking, en de reden is u tegen,
 Doch te vergeefs. Het quaad raakt u wel aan 't gemoed;
 't Vergif van quaadheid schift de zuiverheid in 't bloed
 In bittere gal. Gy ziet de deugd als voor uw oogen,
 En maakt 'er schaamroot; gy kunt zelve niet gedoogen
 Haar raad te volgen, maar veel eer dien kwaden lust,
 Die u tot de ondeugd voert, gy zyt het zelf bewust;
 Gy kent uw quaad; en wilt noch quaad zyn, en volherden
 In 't quaad doen, om alzo een quaad Tiran te werden.
 Vaar voort, vaar voort in 't quaad, 't welk u noch overschiet;
 'k Vertrouw dat Polixceen, noch myn Tigranus niet

Meer

Meer leevend zyn.

TIRIDATUS.

Men doe hen datelyk vertrekken.

Orosmanus en Ormena binnen.

Is zyn voorzegging waar, zo wilt het my ontdekken
Na Polixcena's dood, ô hemel! laat haar graf
Het myne zyn, en ik, al stervende tot straf
Haar volgen.

FERNABASSUS.

Hoe, myn heer! wilt gy uw plicht vergeten,
En d'eer van uwen troon? ô Vorst! gelieft te weten
Dat gy moet hooren naar de stemme van de reën,
En die van de natuur; want dezen zyn die geen
Die d'aard' bewaren; volgt die wetten.

TIRIDATUS.

Spraak te leeren

Aan Vorsten, afteflaan het geen dat zy begeeren.
Het wettig onderricht staat Fernabas niet vry.
Ik leef niet door de wet, de wet leeft hier door my.
Het zyn de Koningen alleen die wetten geven.

FERNABASSUS.

Een Koning is aan 't volken voorbeeld; waar naar 't leven
Van zyn Gemeente volgt. Elk een, 't zy van wat staat,
Voegt zich op 't zelfde pad dat zynen Koning gaat.
Eert hy de wetten zelfs, die eer zal yder leeren
Dat het veel lichter valt voor d'onderdanen, t'eeren
De wetten van den Vorst, wanneer een Vorst zelfs leeft
Naar wetten, die zyn macht aan d'onderdanen geeft.
Acht hyze zelve niet, ze zyn veracht. Geen vreezen
Verbiên my rond te gaan, schoon ik gehaat mogt wezen.
Een Koning moet de wet gehoorzaam zyn, indien
Hy d'onderdanen wil aan hem gehoorzaam zien.

TIRIDATUS.

Der Princen waardigheên, door 't blikfemen der kronen,
Verplichten het gemeen gehoorzaamheid te toonen,
Of 's Konings gramfchap op hun hals te laân.

FER-

FERNABASSUS.

Myn heer,
Maakt reden plaats, en let op 't geen zy leert.

TIRIDATUS.

'k Begeer

Geen reden. Zwyg, myn wil gaat boven alle reden:
En steur myn lusten niet in hun begeerlykheden;
Zo wel gerechtig, als vermaaklyk is myn vlam,
Die uit de schoonheid zelfs haar eerste oorsprong nam.

VIERDE TOONEEL.

TIRIDATUS, FERNABASSUS, FRAARTUS,
POLIXCENA met een doek over haar arm,
LYFWACHT.

FRAARTUS.

Na dat men op de zy van 't water, 's vyands wallen
Bestormden, is de stad in onze macht vervallen.
Ik, komende in het hof, zag, hoe een wreede hand
Een ponjaart had gedrukt in 't zwoegend ingewand
Van dees Princes, doch naar 't beschouwen van die wonden
Zyn zy tot haar geluk van geen gevaar bevonden:
Dedaader is 't ontvlucht, en de overwinning geeft
Door my aan u een schat waar door uw liefde leeft:
Polixcena, myn Heer, is eindlyk uw gevangen.

TIRIDATUS.

Fraärtus! gy maakt my gelukkig in 't verlangen
Naar deeze schoonheid, op welk schoon myn leeven voed.
Ik kan u niet voldoen nu my uw dienst voldoet;
Alwaar 't dat ik u mogt al 't myne overgeven,
Noch zou 'er meerder aan u schuldig zyn gebleven.
Princes! wat monster, of Tiran, was zo verwoed,
Dat hy vergieten kon het Koninglyke bloed
Van zulke een schoone vrouw? wat roover heeft gevonden
Die wreedheid, dat hy dorst dit schoone licham wonden?
Dit lichaam, dezen arm, noch versch met bloed bevlekt,
Met

Met bloed, 't welk myn gedaante, in bleeke kleur, verwekt
Tot droefheid.

POLIXCENA.

Heeft myn quaad noch eenig goet, ha! wreden!
't Welk u bewegen kan? zo hoor na myn gebeden?
En heelt myn wonde niet, maar opentze, en laat
De stroomen van myn bloed uitstorten. Koom, en slaat
Uw oogen op de wond, die liefde heeft gegeven.
Laat Orosmanus in zyn oude vryheid leeven.
Geef hem zyn troon weêrom, die gy onrechtig naamt;
En tegens recht bekleed, toom doch uw wraak met schaamt.
Ondankbre! hoe kund gy in uw gemoed gedoogen
Een vader dus te zien mishandelt voor uw oogen,
En uw onkuifsch gezicht zo eereeloos te slaan
Op my? foci dert'le min! uw lust kan niet bestaan.
Stelt doch geen yd'le hoop op my. Volgt myn vermanen;
Ga heen, en breng uw hart ten offer aan de tranen
En zuivre liefde van uw kuische Koningin;
Gy vind doch niet dan wraak, in my, op uwe min.
Uw min zal nimmermeer myn reine schoot besmetten:
Geen storm kan in de zee de rotzen doen verzetten.
De klippen wyken noit voor 't buldren van de wind.
't Is al vergeefs aan my wat Tiridaat begint.

TIRIDATUS.

Geloofst Mevrouw dat ik myn eer zou durven krenken?
Neen Polixcena! neen, Princes! gelief te denken
Dat ik de liefde volg, en d'overwinning niet.
'k Aanbid uw schoonheid, 't welk de liefde my gebied;
Is dit een quaad, zo moet Mevrouw dat quaad gedoogen,
En straffen de natuur, van wien zy zulk vermoogen
Ontfangen heeft. Gy zyt te schoon, ô schone vrouw!
Dat ik geen minnaar van die schoonheid wezen zouw.
O schoonheid! om aan 'tschoon van Polixceen te raaken,
Zal ik een scheiding met myn vrouw Ormena maaken;
En minnen u, wiens schoon my meer vernoeging geeft.
Wilt gy van my, Mevrouw! dat Orosmanus leeft?

Zo leeft met my in liefde, en buig uw trage zinnen,
Om Tiridatus, die u mint, te wederminnen.

P O L I X C E N A.

Een kroon is eere waard, zy is de hoogste schat;
Maar duifter is haar glans indienze word beklad
Met vuile welluft. Ik wil om geen vaders leeven,
Noch ook het myne zelfs, myn eer niet overgeeven;
Nog Troon, nog Kroon, nog Ryk, nog al wat gy bezit
Begeer ik voor de deugd, wiens godheid ik aanbid;
Om die te volgen wil ik alle schat verlaten,
Myn man, myn vader, ja my zelf, en al myn Staten,
Ik maak een eind, zie daar Tiran; dit staal, gedrukt
In deeze kuifche borst.

Tiridaat ontnemt haar den ponjaart.

Hoewel gy my ontruk

Het werktuig, waar door ik myn sterven zocht te baaren,
Zoo zult gy my nog niet ontrukken deeze haaren,
Waar door ik aan myn dood kan komen. En naardien
Zult gy myn vader, en myn man my volgen zien.

T I R I D A T U S.

O schoone oorsprong van myn zielsgenegentheden!

P O L I X C E N A.

ô Wrede oorzaak van de smart, die 'k heb geleden!

T I R I D A T U S.

ô Oorsprong van myn min! hoe tergt my uw gelaat!

P O L I X C E N A.

Ja, de oorsprong van uw min, is oorsprong van myn haat.
Heeft myn gelaat de schuld, ik zal 't in 't bloed verftikken,
En wil 't zo schenden, om een schenner te doen schrikken
Voor echte schennis.

T I R I D A T U S.

Onverbiddeleyke vrouw!

ô Geeft vol tegenheid! ô Tygerin! vertrouw
Dat ik, in plaats van liefde, u lichtelyk zou haaten!

P O L I X C E N A.

Waarom en doet gy 't niet? wie raad het u te laten?

C

T 13

TIRIDATUS.

't Zal best zyn dat ik haar met zoetigheid verwin.
Uw kamer is gereed, Princes, ei! gaa dog in.

POLIXCENA.

ô Onbeschaamde! ô gy trouweloozen Koning!
Maak Polixcena op der aard geen and're woning
Dan 't graf. Dit is al 't geen daar zy om wenst.

TIRIDATUS.

ô Neen!

Veel beter voegt een Troon, dan 't graf aan Polixcena.
Men schik haar dienstboôn van de Koningin, die heden
Bedienen de Princes. Gaa, doe haar binnen treden.

Einde van het derde Bedryf.

V I E R D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

EUFORBUS *in boere kleeding.* FRAARTUS.

Wat werkt het quaad gevaar aan dien die 't quaad bezit.
 Zo gy my helpt, myn heer, in 't geen daar ik om bid,
 Zo is 'er geen belet. Ik moet myn heer ontdekken
 Hoe onzen Prins, by nacht, met al zyn macht komt trekken
 Recht op uw leger aan, en vind zich al naby;
 Myn Vorst zond my voor af, en wilde dat ik my
 Zou voegen by myn heer Fraartus, die de reden
 Gerechte plaats vergunt; en, naar de billykheden,
 Gerechtigheid beschermt, en 't onrecht tegenstaat.
 Myn Prins verzoekt dat gy u toch bewegen laat,
 Om met uw leger 't zyn' te sterken, en zo t'zamen
 Bequame midd'len tot een vrede te beramen.
 Zyt zeker, dat zyn macht niet voor uw leger rukt;
 Om dat uw Koning zou door d'onzen zyn verdrukt;
 Maar wel om dat door 't quaad in andren te verhindren;
 Hy tragt het ongeval van Polixceen te mindren;
 Indien gy u met ons vereenigt, kan 't geschiên.
 Myn heer zal ook zyn Vorst hier door behouden zien,
 En d'oorlog in een vree verandert. Dit 's de reden
 Dat ik in 't boere kleed kom in uw leger treden;
 Uw schildwacht (onbewuft myn handel) liet my door;
 En d'order van myn Prins stel ik Fraartus voor,
 En wagt zyn antwoord. 't Stuk en kan geen uitstel lyden,
 Ook hebt gy zulks beloof.

FRAARTUS.

Om voorder quaad te myden;
 Vind ik het goed. 't Is waar, dit is 'er af, myn heer,

In teeken van myn trouw, ik by den hemel zweer;
 Dat ik my voor myn Vorst noit ontrouw heb gedragen?
 Maar wel als eene van die geen, die garen zagen
 De welvaart van hun Ryk. Euforbus gaa terstond
 En zeg aan uwen Vorst, dat ik geraden vond
 Dat hy op d'aantocht zich vervorder met de zynen;
 En op het spoedigst doe zyn volk by 't onz' verschynen
 Met slaande trommels, en ontrolde vaandels, gy
 Gelieft 'er by te doen, myn heer, hoe nodig zy
 Dat een vertrouwden, met een handschrift afgezonden,
 Aan onzen Koning koom. Wat meerder dient gevonden
 Tot welstand van dit werk, word voort van my voldaan;
 Ik ken myn macht, en volk, waar op men vast mag gaan;
 En met één woord, ik ben hier Oppervorst te velde.

EUFORBUS.

Zo vlieg ik dan, om dit aan onzen Prins te melden.

FRAARTUS.

ô Hemel! zegen doch 't noodzakelyk beleit
 Met een gelukkig einde. Ik zie zyn Majesteit
 Daar komen; laat ons gaan, de zaak heeft vlyt van noden,
 En eischt vervordering; 't vervolg staat aan de Goden.

T W E E D E T O O N E E L.

TIRIDATUS, FERNABASSUS.

FERNABASSUS.

Myn heer, de mompeling, door 't leger heen verspreit;
 Geeft my veel agterdocht; ik vrees voor zwaarigheid.
 De hoofden voegen hun vast t'zamen; en by hoopen
 Ziet men het volk heel snel door 't gantsche leger loopen.
 Dat meer is, ieder vliegt, doch met een stille trom:
 Men spreekt 'er mond aan mond, gewis daar gaat iets om,
 't Welk u tot nadeel strekt, en ik kan niet bevroeden,
 Of 't leger is verstroit. De Vorst zy op zyn hoede;
 En wel beraân in 't geen ik voorstel.

TIRI-

TIRIDATUS.

Hoe, gy raaft,
 En uw flauhartigheid maakt u, door waan, verbaaft.
 Wie zou zich tegens my in oproer durven stellen?
 Neen Fernabas! 't zyn niet dan vreezen die u quellen.
 Het kan niet wezen; doch wat schaad het onderstaan,
 Om te vernemen wat in 't leger om mag gaan?
 Gaa, bootschapt, uit myn naam, Fraartus, die ervaren
 Gelyk getrouw is, dat hy spoedig doe vergaaren
 Myn krygsmacht, en die stel in order. Ik verschyn
 Terstond in 't leger, om te zien hoe 't daar mag zyn.

D E R D E T O O N E E L.

ORMENA, POLIXCENA, OROSMANUS.

O R M E N A.

Ik weet wel, dat de hoop ons eind'lyk zal ontglyden;
 Myn vader dus geboeit; myn zufter, gy in 't lyden
 Van uw gevangenis, loopt overgroot gevaar.
 ô Hemel! of myn dood alleen genoegzaam waar
 Voor 't onheil van hun tweên; hoe vrolyk zou ik sterven,
 Indien ik met myn dood hun vryheid kon verwerven.
 Maar 't is vergeefs; ô Goôn! hoe pynigt gy myn hart
 Met schrik, diemyn gemoed voorzeid een meerder smart.
 Krygt hy Tigraan, zo is myn broeders dood gebooren,
 En gy, ô Polixceen! gaat hopeloos verlooren:
 Om dit te schutten, en uw onheil te verhoên
 Bid ik u, wilt myn man in zyn begeert' voldoen:
 Ik zal hem afstaan, zo gy toestaat hem te minnen:
 Hy mint niet te vergeefs, dewyl hy zyne zinnen
 Door uwe schoonheid voelt verwonnen: mint hem, ach!
 Myn zufter Polixceen! zo 't bidden helpen mag:
 Help door zyn min, en myn gebeden, doch bevryden
 Myn vader en uw man, u zelf, en my. 'k Zal 't lyden
 (Hoewel met tegenwil) dat hy quaadwillig leeft,

Doch als zyn geile lust onzeecht gefchonden heeft,
 Zal hy, na dat verlies, Ormena meê verliezen,
 Die in haar tranen zal geen ander wraak verkiezen,
 Dan een gewilge dood.

POLIXCENA.

Wel hoe, Mevrouw! meent gy
 Dat Polixcena dan niet langer eerlyk zy?
 Maar datze in eene vlam van vuile lust zou branden,
 En zoeken 't leeven, om te leeven in de schanden?
 Wat quader raad geeft gy aan een verflagen ziel,
 Ziel, die aan my gebied, dat ik hier nederkniel
 En bid om tegenstand. Zie hier, zie hier Ormene,
 Bedroefde Koningin! het bloed van Polixcene,
 Noch even laau gestremt uit versche en open wond;
 Aanziet myn tranen langs myn wangen, op myn mond
 Afvloeijen. Ziet toch eens myn dood besturven lippen,
 Verandert van het root in purper blaauwe klippen,
 Waar op het leeven strand, en 't harte schipbreuk lyd;
 Gy ziet dat my de dood op 't vinnigste bestryd,
 En noch kunt gy aan my zo snoden vonnis geeven:
 Denk vrylyk, deugt en eer zien noch op staat, noch leeven;
 Maar trachten naar de dood, daar 't een van beiden gelt:
 Een geest met deugd gesterkt, en past op geen geweld.
 Tigraan! 't zy waar u ook het ongeval doet wyken,
 Ik blyf getrouw, om u in alles te gelyken.
 Uw al te lieven hand (gedreven van de nood)
 Liet my dit leeven, als 't u aanriep om de dood,
 En my dat latende, liet liefde my dus zwerven,
 Daar my de liefde zal, om uwe min, doen sterven,
 Veel liever, dan dat ik uw bed bevleken zouw.
 Kom, myn getrouwe Prins Tigranus! schut de trouw
 Voor trouwloosheid; koom, hoed myn eer: en wreck myn
 treuren:
 Toon u een leeuw, en wil voor myn gezicht verscheuren
 Een trouweloos Tiran. Of zo u 't lot nog drukt
 In uw begeerte, en dat uw meening u mislukt

In wraak: zo koom dan voor de tweedemaal, en open
Myn boezem, om de ziel van Polixceen te sloopen,
Op dat haar rif verstrekt een spiegel van de trouw.

ORMENA.

Geeft, Goden! dat men hun doch alle drie behouw,
En zonder dat ik ook myn Tiridaat verlieze.

POLIXCENA.

ô Zuster! hoe moogt gy zo onbedacht verkiesen?

OROSMANUS.

ô Dochter! wat zyt gy ondankbaar.

VIERDE TOONEEL.

OROSMANUS, POLIXCENA, KASSANDRA
*spreekt Ormena zacht aan, die daar op, met
stilzwygende eerbiedinge, vertrekt.*

OROSMANUS.

Gaat, ja gaat,

ô Schepfel, zonder moed, uw openbaare haat
Verbergen. Gy, in wien de deugd haar glans doet stralen,
Zoekt in uw ongeval de hoogste lof te halen,
Die oit een vrouw bequam, roemwaarde Polixceen!
Vertrouw, na dat gy hebt in 't ongeluk gestreên,
Zult gy roemruchtig in uw overwinning leeven,
Schoon dat gy aan de dood uw ziel moest overgeeven.
Uw dappre moed brengt my, in 't nootlot, blydschap an.
En geeft my hoop dat wy, in 't eind, van dien Tiran
Noch zullen zyn verloft.

POLIXCENA.

Men zy bedacht in 't spreken,

Op dat wy niet en zyn van ons geluk versteeken
In dit ons ongeluk, om uitkomst te beraân:
Want ligt zal den Tiran ons bykomst tegenstaan,
En onze t'zamenpraak na dezen niet gedoogen:
En mist my dit, zo mis ik ook met een 't vermogen

TIRANNIGE LIEFDE,

Van uw voorzichtigheid, in overleg, en raad,
Die my nu nodig dient te helpen in dit quaad.

OROSMANUS.

ô Goôn! spaar Polixceen, wilt haar een uitkomst geeven.

POLIXCENA.

Zy sterft gemoedigt, of zy tracht vernoegt te leeven.

Daar komt de Koningin weêrom; 't is best geraân

Haar niet te naderen: koom vader, laat ons gaan.

VYFDE TOONEEL.

TIGRANUS, ORMENA.

TIGRANUS.

Myn zufter, zal myn liefde in u die gunft niet vinden,
Dat gy myn nootlot met uw vriendschap wilt verbinden?
Mevrouw, weet gy dan niet, als een uitnemend quaad
Tot quader strekt, dat men als dan een zelfden raad
Daar tegen steld? ons quaad in 't opperste gerezen
Dient nu met vuur of staal weêr neêrgedrukt te wezen.
Myn Staat verloren, daar by vader onder 't juk
Van slaverny geboeit; ik, in het ongeluk
Gedompelt, moet, berooft van al het myne, zwerven;
En gy blyft noch in slaap, en stemt tot ons bederven.
Doch gy treed zelfs op 't boord van eigen ongeval,
Daar 't onweer u niet min dan ons bestormen zal.
ô Goôn! beweegt dit hart in vlammen van meêdoogen:
Mevrouw, ik bid u, slaa erbarmelyk uw oogen
Op myn verwoefte stad, en zie eens hoeze leit;
En hoe myn burgery haar ondergang beschreit.
Hoe droeve moeders, met gesmoorde zuigelingen,
Hun schaa beweenen. Zie de bittere traanen dringen
Uit d'oogen der geschonde dochters. De Gemeent
In ketenen geboeit; en al wat leeft, hoe 't weent.
De toorens neergestort, de kerken ingevallen,
De huizen afgesloopt, de stad berooft van wallen.

D'in-

D'inwoonders zonder goed : soldaten ryk van buit.
 Men hoort 'er anders niet dan moordgeschrei : 't geluit
 Des leevenden is niet dan zuchten, kermen, klachten.
 Druk dees ellenden eens na waarde in uw gedachten,
 En overdenk, hoe 't met Damazia moet staan,
 In wat benautheid al myn burgers daar vergaan.
 Dit dient 'er noch gezeyt, en daar meê sluit de reden
 Een langer klacht. Uw hart behoorde myn gebeden
 Te ontfangen, of ik zeg, Mevrouw, gy hebt 'er geen.

O R M E N A.

Ach ! mocht myn bloed die wraak verzoenen, en 't geweent
 Der onderdanen in hun droeve jammer schorten,
 Hoe willig zou Ormeen haar eigen bloed verftorten,
 Hoe willig zou dit hart zich offren aan de dood,
 Indien het vader, u, en zufter, in de nood,
 Voor 't bitter ongeval kon hoeden, en bevryden.
 Geen dood, hoe wreed die viel, ik zouze willig lyden.
 Maar ach ! wat kan ik doen, myn macht is zonder macht ;
 Die uitkomst moet alleen van d' hemel zyn verwacht.

T I G R A N U S.

ô Neen, Tigranus hand kan ons een uitkomst geeven :
 Door deeze hand, Mevrouw, kunt gy gezegent leeven
 In voorspoet, en in vreê. Begunstig dan die hand
 Tot hulp van vader ; en ons lieve vaderland.

O R M E N A.

Myn broeder ! hoe ! ik schrik.

T I G R A N U S.

De schrik voegt harteloozen,
 En 't hart eischt kloekheid in het straffen van de boozen.
 Geef my uw macht tot hulp in wraak aan een Tiran,
 Dat is gelegentheid, waar door ik eenmaal kan
 Geraaken in zyn tent ; om hem zyn straf te geeven.

O R M E N A.

ô Hemel !

T I G R A N U S.

Zo 'k u niet bevry, men neem my 't leeven.

O R M E N A.

Myn geeft bezwykt, en 't hart dat fiddert voor die daad :
 Staak uw verbolgenheid. Ach! wilt gy tot verraad
 Ormena porren? haar die boosheid doen beginnen?
 Natuur gunt u wel hulp; maar dwingt my hem te minnen.

T I G R A N U S.

Hoe! mint gy een Tiran, die door zyn overmacht,
 De trouw, natuur, en echt, en ook de deugd verkracht?
 Een Tyger, die het bloed van bloedverwanten zwelligt?
 De Goon veracht, de staat van zyn geslacht verdelligt?
 Die vader houd geboeit; u niet en cert: myn vrouw
 Gezocht heeft tot zyn lust, in schennis van zyn trouw.
 Wel zuster! hoe kunt gy uw hart en liefde geeven,
 Aan dien Tiran, wiens wraak tracht naar Tigranus leeven?

O R M E N A.

Myn broeder! is hy niet myn Koning, en myn man?

T I G R A N U S.

Is hy uw moorder niet, uw dood, en uw Tiran?
 Waarom my niet vergunt 't geen ik heb voorgenomen?

O R M E N A.

De eer verbied het my: hoe! zou ik daar toe komen?

T I G R A N U S.

De liefde vergt het u, en waarom weigert gy?

O R M E N A.

Helaas! wat voor een raad, Tigranus, geeft gy my?

T I G R A N U S.

Een eedle raad.

O R M E N A.

Een raad, die d'edelheid haar luister
 Bevlekkten zou, dat zy voor eeuwig bleef in duister.

T I G R A N U S.

O zuster zonder liefde! ô onnatuurlyk kind!
 Dat zelf haar vader haat, en een verrader mind.

O R M E N A.

Hoe wreed dat hy my is, ik moet zyn wreedheid lyden:
 Myn goedheit moet, in 't eind, zyn quaatheid overstryden.

T I-

TIGRANUS.

Verkeerde zuster: zal uw broeder dan de doot
 Van Polixcena niet gewroken zien? zo stoot
 Dit staal, noch laauw van bloed, zo bloedig dan in 'tmyne.
 En doe Tigranus in zyn ondergaan verdwynce,
 Daar hy, verdwynende, verschyn van Polixceen,
 Die nu niet meer verschynt daar zy weleer verscheen.
 Hoe! weigert gy 't? wel aan, zo leef ik om te wreken,
 Ik zal hem in uw arm (dat zweer ik u) doorsteken,
 En dooden dien Tiran, met wien gy sterven zult;
 Doch hy door 't staal; en gy door schaamte: 't ongeduld
 Zal 't leeven van Tigraan in razerny vernielen.

O R M E N A.

't Besluit is quaad, daar uw gedachten in vervielen.
 Myn broeder, weet gy niet dat Polixcena leeft?

TIGRANUS.

ô Flauwe vond! om myn besluit te stutten. Heeft
 Tigraan geen blyk? die hand en kan niet liegen?
 'k Vertrouw myn oogen meer dan u, die my bedriegen.
 Ormena, deeze hand getuigt, hoe ik, verwoed,
 Door 't staal haar hebbe ontrukkt haar leeven met haar bloed.

O R M E N A.

Gy dwaalt, Tigraan, uw drift heeft oog en hand bedrogen.
 Zy leeft: ze is slechts gewond, beschouw haar voor uw
 Zy is in 't leger. (oogen:

TIGRANUS.

'k Ben in twyffel, door uw reën.
 ô Droeve blydschap! leeft gy noch, myn Polixceen?
 Uw leeven waar my lief, zo dat genot van leeven
 Aan geen Tiran, maar aan Tigranus wierd gegeven.
 Leef Polixcena! leef, maar niet om dien Tiran:
 ô Hemel, aarde, en zee! myn moed, myn gramschap, kan
 't Niet dulden. Geefze my, 't zy leevend, of gesturven;
 Vergun my dit, zoo heeft Tigraan zyn wensch verwur-
 Gun datze myne zy, of dat ze 'er niet en is; (ven
 En is ze 'er, geefze my; zo niet, dat ik ze mis.

Ik

Ik zal haar sterke geest erkennen, en ook houwen
 Voor kuisch, en zuiver, als de zuiverheid der vrouwen:
 Och! hoorde zy myn stem, 'k weet zy de tweedemaal
 Haar kuische lichaam zou aan dit bebloede staal
 Noch offren. Ha! ze heeft geen weergaa in de deugden:
 Haar eedle geest vereischt een altaar. Droeve vreugden,
 Versprei myn ongeval: herdénk de treurge lust
 Van Polixceen, die deze ponjaart (eerst gekust)
 My gaf: daar na voor my haar zuivre borst ontblootte,
 En riep, Tigranus, koom uw Polixceen doorstooten.
 De liefde, onwillig, moest de kuisheid dienen. Zy
 Hield wreetheid zoet, en nam de dootsteek aan van my,
 Dewyl myn ongeluk ten hemel is beschreeven,
 Dewyl my nu het lot van opkomst heeft begeeven,
 Dewyl myn tegenspoed geen beterschap verwacht,
 Dewyl een zuster zelfs myn ongeluk belacht,
 En wil haar broeders bloed, moet ik rampzalig zwerven.
 'k Beveel u Polixceen, ó hemel! gun my 't sterven.

ZESDE TOONEEL.

TIRIDATUS, ORMENA, TIGRANUS,
 LYFWACHT.

Hoe! quam dien snooden in myn Leger?
 TIRIDATUS.
 LYFWACHT.

Ja, myn heer.
 Zo ik my niet bedrieg, zie ik hem daar al weér
 By onze Koningin.

TIRIDATUS.
 Myn lyfwacht! vat zyn handen,
 En grypt den ponjaart. Legt den booswicht voort in ban-
 Geketent, dit gesprek getuigt voor vast aan my (den
 De hooge misdaad van hun snoo verradery.
 Dat zy ons niet ontgaan,

O R M E N A.

Helaas! wat ongelukken

Zyn boven d'onzen?

T I G R A N U S.

Ik quam hier, om te drukken

Dees ponjaart in uw hart, bloeddorstige Tiran.

T I R I D A T U S.

Men breng hen beide weg. Myn Lyfwacht, spoed u dan

Ter vlucht naar 't Leger, wilt Fraärtus weten laten

Dat hy, op myn bevel, goede order stel; soldaten

In wapens hou, op dat ik veiliger verschaf

Het middel, waar meê ik hun hooge misdaad straf.

Einde des vierden Bedryfs.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

TIGRANUS, KASSANDRA.

KASSANDRA, zo uw hart meedogentheid kan vinden
 Met myn elenden, ei; zo gaa by myn beminde
 En waarde Polixceen, om aan die lieve vrouw
 Te brengen dezen brief. Myn nood vereifcht uw trouw:
 De tyd uw voortgang, en de hoop dryft myn verlangen
 Om van haar hand, door d'uw, hier antwoord op t'ontfan-
 gen.

TIGRANUS.

Ei, haast u doch, en gaa; maar zyt ook wel bedacht,
 Dat gy u niet vergift in 't doorgaan van de Wacht,
 Die naast de tenten staat. Doet gy my dit bekomen,
 Gy geeft my meer weêrom, dan my wel is benomen.

KASSANDRA.

'k Verzekeer u, myn heer, dat ik met goed beleid
 My trouwlyk quyten zal, om uw genegentheid
 Te dienen, schoon ik loop gevaar in straf aan 't leeven.

TIGRANUS.

Wat een verflagen Prins nu niet vermag te geeven,
 Dat zullen u de Goôn vergelden. Wat gy doet,
 Zyt trouw. Daar komtze, veinft als of gy haar ontmoet.

T W E E D E T O O N E E L.

POLIXCENA, OROSMANUS.

POLIXCENA.

Myn heer, 'k heb dezen dag den hemel wreet gevonden;
 Myn hoop verdwynt: myn Staat verdelgt: myn ftad ten
 gronde

Verz

Vernielt, en myn Tigraan gevangen: ach! wat raad?
 Nu my de hoop ontwykt, en al myn trooft ontgaat?
 Nu hy gevangen is, is myn verlies geboren,
 En Kapadocia ook t'eenemaal verloren,
 Alleen door het verlies van myn Tigraan; want hy
 Was al myn hoop en trooft: op hem vertroofte ik my.
 'k Verwacht het al van hem, van wien my niet kan komen;
 Nu hy zyn vryheid mist, is al myn hoop benomen.
 Hy was de steun, waar op myn neergedrukte ziel
 Haar, in het ondergaan van 't nootlot, boven hiel.
 Hy minde my, ik hem, ô min vol zuivre trouwe!
 Zal nu een snood Tiran ons deze vreugd onthouwe?
 Ach! myn stantvastigheid bezwykt door dit geweld?
 Myn heer; myn moedigheid leid los ter neêr gevelt;
 Gelyk een korenaâr, door zeiffensneê, gevallen:
 Ik heb dus lang gehoopt: wat is 't? ach! niet met allen.
 Hy proeft het geen ik smaak; hy lyd het geen my smart:
 Zyn lyden is het myn', myn lyden raakt zyn hart.
 ô Goôn! vergeeft het my, misdoe ik met myn klagen;
 Dit quaad is al te groot, helaas! wie kan 't verdragen?

O R O S M A N U S.

Hoe hard het ongeval het hart der menschen drukt,
 Noch ziet men wel in 't eind, schoon alles scheen mislukt,
 Dat het ten besten keert. Men kan in storm, en winden,
 Ja zelfs in schipbreuk noch behouden haven vinden.
 Een, die stantvastig blyft, doet blyk, en toont dat hy
 In 't minste ongeluk min ongelukkig zy.
 De eer van een gevecht bestaat in het verweeren;
 Maar niet in het geval. Wel! wat is uw begeeren
 Kassandra?

DERDE TOONEEL.

KASSANDRA, POLIXCENA, OROSMANUS.

KASSANDRA.

Ik **B**reng een brief van Prins Tigranus.

POLIXCENA.

Blusfch

Myn bange brand, ô brief, ik groet u met een kus.

Zy leest den Brief.

ZO myn zuster my bemint had, gelyk zy mint dien ongetrouwen, en my in myn gemoedigt voornemen had geholpen, ik had myn doodslager gedoodt. Maar zy hem getrouw, en ik te ongelukkig met u, myn ongelukkige Polixcena, zie de wreetheid des hemels over ons vermeerderen, tegens de welke wy ons eindelyk dienen te wapenen: een zekere hulp is 'er noch by ons.

Myn hand was wreet toen zy uw kuisheid wou beschutten; en om my uit myn gevangenis te verlossen, verzoek ik diergelyken; weigert my van daag dan niet een vergif te zenden door uw eigen hand; verleen my die hulp om een einde te maken van myn elenden. Zoek my dit vergif te krygen, en zo ik niet bewaart en waar met banden, ik zou die hand aannemen, en ook kussen, door dewelke my dat zál gegeeven werden.

TIGRANUS.

POLIXCENA.

ô Droevig, en niet min te moedeloos gebieden,
Gy wilt het geen myn wil verschrikt te rug doet vlieden.
Myn liefde ontzaid uw eifch: myn leeven u uw dood;
Tigranus! ik beken 't, myn quaad verzoek was groot,
Noch grooter is het uw'. Hoewel myn wil, uw woorden,
Uw dwang, om in den nood, uw Polixceen te moorden.
Ja ik ben de oorzaak, ja Tigranus, van dat kwaad,

't Welk

't Welk my verbonden heeft, om u in uwen raad
Te volgen. Hoe! zou ik Tigranus dan vergeeven?
Doe ik het niet, ik blyf ondankbaar; en zyn leeven!
Slyt hy een wreede wraak van een verwoed Tiran.
Ik help hem, neen, ô neen: oprechte liefde kan
Dat niet gedoogen. 'k Zie uw geest alreê verschyne
In d'yver van uw wraak. Uw eisch vereischt de mynen.
Myn eisch vereischt aan d'uw', dat gy uw eisch aan my
Wilt staaken. 'k Weiger 't u, mits 't my niet doenlyk zy.

OROSMANUS.

Hoe, Polixcena! hoe, kan reden u niet leeren,
Dat men Tigranus moet voldoen? 'k wil zyn begeeren
Hem toestaan, en ik stem (als zynde die van wien
Hy 't leeven kreeg) dat zyn begeerte zal geschiên,
Nu dat ons alle hulp van uitkomst schynt benomen.

POLIXCENA.

De min verbied het my: hoe zoud ik daar toe komen?
Helaas! ik kan 't niet doen.

OROSMANUS.

Om dat gy zyt zyn vrouw?

Ik ben zyn Vader, en natuur gaat boven trouw. (nen
Dit woord zaid u genoeg myn droefheid; schoon uw tra-
De uwen melden. Ach! wat kan men doen? Tigrane!
Wy zyn met u, helaas! te diep in 't ongeval.

POLIXCENA.

Hoe moet die leeven, die gelukkig leeven zal
In 't ongeluk? is 't liefd' 't geliefde van het leeven
Te brengen tot 'er dood? ik kan my niet begeeven
Tot zulk een tiranny, schoon 't my de reden raân.
't Is boven de natuur, myn hart kan 't niet bestaan.

OROSMANUS.

Uw klachten kunnen my in 't minste niet vernoegen,
Dat hun slaauhartige tot zulke weigring voegen
Staa ik ten deele toe; maar in een moedig hart
Mishaagt het my. Gedenk eens welk een wreede smart
Myn zoon Tigranus drukt; wat zwaare slavernyen

D

Dat

Dat hy van dien Tiran onrechtelyk moet lyen,
 Dies perft hem d'edelheid van zyn geboorte, en ftaat,
 Dat hy zyn vyand zulk een wraak niet toe en laat.

POLIXCENA.

o Strenge raad! of ik uw wetten wilde plegen,
 Waar kreeg ik hier vergif?

OROSMANUS.

Zyt daar niet om verlegen,
 Gemoedigde Princes! ik weet 'er middel toe;
 Zyt gy 't dan eens met my, en wilt gy dat men 't doe,
 Ik zal u het vergif hier daatlyk doen bekomen.
 't Is by de Koningen van Pontus opgenomen,
 Als ook by die van Kapadocia, dat zy
 (Zo haaft men hun de Kroon op 't hooft zet) hun waardy
 Verzorgen met vergif; om, of de hemel storten
 Het ongeval op hun, dat zy als dan verkorten
 Hun leeven. Die gewoont' heeft eeuwen lang geweest
 Gebruikelyk by ons. Ik zal de eedle geeft
 Van uw', en myn Tigraan met deeze hulp verzorgen:
 'k Heb hier een diamant, daar onder leid verborgen
 Het middel, 't geen hy eifcht, myn lieve Polixceen!
 Dees zy voor hem: voor ons heb ik 'er dan noch één.
 Men fchik hem deezen toe: en die zal ik behouwen.

POLIXCENA.

Kaffandra! 't is de wil des Konings. Myn betrouwen
 Stel ik op u, dat gy u trouwlyk quyt in 't geen
 Daar myn Tigranus my met klagende gebeên
 Om aan is: en ik hem onwillig moet vergunnen:
 Ik dien hem in zyn wil, nu 't hem zal dienen kunnen
 Gelyk 't my dienen zal. Zegt, als gy by hem zyt,
 Myn hart gevoelt al 't geen hy in het zyne lyd.
 Zegt hem, zyn droefheid is gefchakelt aan de myne:
 Zyn fmert fmert my, myn fmert zy wederom de zyne.
 Breng hem den ring waar in zyn dood, en myne zy;
 Zeg, dat de droefheid, zonder weêrgaa, nu in my
 Oncindlyk is, en dat myn tong niet uit kan drukken

't Ge-

't Gevoelen, 't welk ik heb van al zyn ongelukken.
 Zeg hem; zo 'k na hem leef, en niet aan 't sterven kwam;
 Dat nimmer eenig vuur zal naadren onze vlam;
 Maar dat ik noch verhoop in al myn droevig zwerven;
 Dicht aan zyn zy, myn ziel te voegen tot het sterven,
 Zeg hem, dat den Tiran de kracht ontbreken zal,
 Om my te schenden: en in 't uiterst ongeval
 Te brengen. Zeg hem dit voor 't leff, 't hart doet my zwee-
 By 't ongelukkig vuur, waar in ik moet verteeren, (ren
 Dat ik myn zuivre min zal offren aan zyn deugd,
 Tot blyk van echte trouw. Zeg, dat gy zeggen meugt,
 Dat ik gezeit heb dat zyn dood my zal doen sterven:
 En zo hy moedig sterft, zal ik dien moed beërven,
 En sterven even zo gemoedigt, als hy deê.

OROSMANUS.

Gaa, breng hem deezen brief van mynent wegen meê.

POLIXCENA.

Zeg, dat de droefheid my verhindert meêr te spreken:
 Kassandra! zeg hem dit, ik kan geen meêr. *Binnen,*

KASSANDRA.

Bezweken

Van schrik, val ik ter neer: ô Goôn! ô Goôn! wat raad?
 De Koning ziet ons.

VIERDE TOONEEL.

TIRIDATUS, KASSANDRA, LYFWACHT.

TIRIDATUS.

Koom, Kassandra; voort, en laat
 My zien, wat hebt gy daar?

KASSANDRA.

Myn heer!

TIRIDATUS.

Ik zeg, doe open

Uw hand; ik wil het zien.

TIRANNIGE LIEFDE,

KASSANDRA.

Ach! heb ik my verlopen

Myn heer! ik bid gena.

TIRIDATUS *leest den Brief.*

Het waar zich zelven van de reden afkeeren, zo men verhoopte dat een Tiran zyn haat zoude verzoeten. En om ons uit het gevaar te helpen, zal ons geen vergif ontbreken.

OROSMANUS.

TIRIDATUS.

Verrader! 'k zie dat gy nu door bedrog wilt poogen
 Te doen, 't geen 's hemels wil noch noit en kon gedoogen
 Met wapenen. 't Is wel, de geest, die u verleit,
 Heeft my myn dood vergeefs gezworen, gy bereit
 Vergeefs myn ondergang. Vergeefs zoekt gy my 't leeven
 Te rooven door vergif. O schelmfche lust, gedreeven
 Tot deeze boosheid, die den hemel wederstaat,
 En u zo wreeden wraak op my niet toe en laat.
 Gy hebt begonnen, maar ik zal het werk voltrekken;
 Uw mening zal myn recht een geëffelroe verstrekken,
 Aan uw verradery: en gy, ô Polixceen!
 (Die ongevoelig blyft, en weigert myn gebeên)
 Denk niet, dat gy oit meer met schoonheid zult vermoogen
 Te tergen Tiridaat, neen, neen, ik heb geen oogen,
 Noch zie niet meer op uw vervloekte tovery;
 Al uwe aanloksels zyn voortaan vergeefs op my.
 Men doeze datelyk voor myn gezicht verschynen.
 Myn gramfchap wil den dag haars leevens doen verdwynen
 In een onzichtbre nacht van ongemeene dood.
 Haar sterven is bestemt. Daar komenze.

V Y F D E T O O N E E L.

TIGRANUS, OROSMANUS, POLIXCENA,
ORMENA, KASSANDRA, HECUBA,
LYFWACHT.

TIRIDATUS.

O groot
En snood bedrog! ô guit! ô booswicht! ô verrader!
Die uw voorgaande kwaad vermeerdert met nog kwaader.
O! loozen, dit met list, verandert van gewaad,
Hier in myn Leger kwaamt: en meenden met verraad
Myn val te werken, en door dollen wraak, my 't leeven
Te neemen met vergif. Kunt gy uw oogen heeven
Op my, en zien my aan? en zonder dat uw hert
Het aanzicht verft met fchaamt, zo dat het bloedroot wert?
In teken dat het heeft myn bloed begeert. O snooden!
Beken, of dit vergif u niet behoort te dooden,
Naar dat een wreeder ftraf zal wezen voorgegaan.
Gy kend myn waardigheid, en wat gy hebt misdaan.
't Is noodig, dat ik u, verrader! ook leer weeten
Dat ik gerechtig ben, en zal uw misdaad meeten
In mate van 't gerecht: en wyzen yder an
Dat zich den Koning aan de kwaden wreeken kan.
En gy, ô wreede fchoon! verwurpe Tygerinne!
Die onbarmhertig zyt, en geenzints te verwinne,
Gy ftemt in 't fterven van die geen die u aanbid,
Wiens harte gy beheerfcht, wiens ziele gy bezit.
ô Goôn! wie dreef zyn hart tot zulke looze laagen?
Verrader! heeft myn hand aan u niet opgedraagen
Een fcepter! daar de uw' voor my vergift verfchaft.
Gaa in u zelfs, is uwe daad niet waard geftraft
Te werden, van myn wraak! en gy, ô ouden vader!
Bezoedelt uwe eer met naam van een verrader.
Wat porden uw gemoed, ô gryze ziel! dat gy

Uw hoogen ouderdom smet met verradery?
 Wat drift kon uwe ziel tot zulke boosheid dryven,
 Dat gy uw eigen hand uw vonnis hebt doen ſchryven?
 Gy teikent zelfs uw dood. En gy eerlooze vrouw!
 Diecen ontrouwen broêr woud trouw zyn, my ontrouw,
 Hebt gy uw eer en plicht tot my, uw Vorſt, verlooren,
 't Is billyk, dat uw dood daar tegens zy gebooren.
 Ik vond u t'zamen, en al t'zamen hebt gy ſchult,
 Dies wil ik dat gy ook al t'zamen ſterven zult.
 En gy, getrouwe boô van hun ontrouwigheden,
 Wat ſtraf is ſtreng genoeg? ik ſtraf u naar de reden,
 Dewyl gy het vergif zoud draagen, zal uw dood
 Geſchieden door 't vergif.

TIGRANUS.

Uw vonnis, in den nood,
 Van my, en al die hier met my zyn, zal ons ſtrekken,
 Niet om de menſchen, maar den hemel op te wekken
 Tot weerwraak, aan de wraak van een tirannig hart.
 Ik zoek myn leeven niet: maar dat tot uwe ſmart
 Het uwe word verlengt, ô wreede! om uw dagen
 Te ſlyten in den prang van wroegen, en van knagen:
 Ja, 'k wensch u duizent doôn, in 't leeven, voor uw dood,
 Om dat uw wreetheid de gerechtigheid verſtoot.
 Weet dan dat dit vergif voor u niet was gevonden,
 Hoewel gy 't wel verdient: maar 't wierd my gezonden,
 Om daar door uwe ſtraf, en wreetheid te ontgaan;
 Waar van dat ik de wraak laat op de Goden ſtaan.
 't Is waar; myn wil, geperſt in 't lot der ongelukken,
 Zocht u een ponjaart in uw wreede hart te drukken:
 Denk niet dat ik uit vrees dit zal ontkennen, neen,
 Neen, ik ontveins het niet: de billykheit, de reên,
 En ook gerechtigkeit begeerden 't. 'k Wil 't u zeggen,
 D'onkuiſche min dorſt aan myn min te voren leggen
 De wil tot echtbreuk; en myn zuſter in haar trouw
 Te ſmetten. 't Echte bed te ſchenden: en uw vrouw
 Te dwingen met geweld, uw wreef geweld te dulden:

Myn

Myn vaders scepter overtuigt u in uw schulden,
 Waar meê onschuldig hy werd met verraad besmet.
 Dat 's een Verrader, die myn echt, en echte bed
 Te schenden zocht. Ik zou my zelfs verongelyken,
 Indien myn tong hier niet in 't openbaar liet blyken
 Dat ik uw boosheid zocht te straffen. Ja, ik kwam
 Om 't vuur te bluffen van uw vuile brand, wiens vlam
 Myn ziel niet dulden kon. Ik kwam om u te geeven
 Een eind van uw gebied, door 't einde van uw leeven.
 Gebruik uw wraaklust vry, en pleeg uw laatste kracht.
 Slaa toe; myn geest begeeft het lichaam, en verwacht
 Het einde. Koningin der rampen, ach! Ormene;
 Bedroefde zuster; ik heb meêly met uw weenen.
 Nu ziet gy hoe de trouw van d'ontrouw word verdrukt;
 En dat uw deugden zo aan d'ondeugt zyn mislukt.
 De staat daar gy in leeft gelt minder dan uw leeven;
 Uw leeven zoeken, waar de reedlykheid begeeven.
 En gy, myn Polixceen, zoud, zonder my, den dag
 Uws leevens haaten; dies ik dan voor u niet mag
 Om 't leeven wenschen; maar om beter te beerven,
 Veel liever wenschen dat ik u met my zie sterven.
 ô Hemel! zo gy oit aan menschen wenschen geeft,
 Zo wensch ik dat alleen myn ouden vader leeft.

O R O S M A N U S.

Myn zoon, mind gy de deugd, zo moet gy overwegen,
 Dat, hadze my gemist, gy hadze noit verkregen,
 Vertrouw niet min van my, dan van u zelf, ik ben
 Gemoedigt uit te staan al 't geen een wreeden ken
 Bedenken tot myn straf. My walgt van zyn meêdogen,
 'k Wil geen genade, maar dat hy zyn wreed vermogen
 Terstond aan my volvoer; ik zwicht voor geen Tiran.
 Ik heb 't vergif verschaft.

P O L I X C E N A.

Hoe, vader! heb ik dan
 Geen schuld? och ja, 't vergif heb ik alleen gezonden,
 Ja, ja Tiran! ik deed 't, en zoek terstond ontbonden

Te zyn van 't leeven, om het leeven niet te schaân
Met vuile welluft, daar gy my toe zocht te raân.

Gy mint my, en ik haat; myn haat verdelgd uw minne,
Myn deugd, onkuifchen! zal uw ondeugd overwinne.
Ha! mocht ik naar myn wil met u eens leeven, 'k zweer,
Ik scheurde uw boezem op; Tiran! wat wilt gy meer?

TIRIDATUS.

Ha! 'k heb uw fmaat te lang verdragen. 'k Zal my wrecken.

ORMENA *knielt voor Tiridatus.*

Myn heer, vergun my dat ik eenmaal noch mag fpreeken,
Zo gy flachtoffer wilt in 't vuur van wraak, ik ben
Gereet, als die de wraak met bloed verzaden ken.

Ei, hou uw bliksem op in 't dondren van uw plagen,
Laat my, die u bemind, de ftraf alleenig dragen:
Spar zuster, broeder, en myn vader.

TIRIDATUS.

Neen, ô neen!

Daar 't kwaatdoen hulpers had, is ook de ftraf gemeen,
De bliksem van myn wraak zal hun gelyk verpletten.
'k Wil datze fterven, niemand zal myn wil beletten.

ZESDE TOONEEL.

FERNABASSUS, TIRIDATUS, TIGRANUS,
OROSMANUS, POLIXCENA, ORMENA,
KASSANDRA, HECUBA, LYFWACHT.

HERNABASSUS *beel ontfelt.*

Helaas! genadig Vorst! uw kroon, en ook uw staat
Staan beide in gevaar; had nu myn heer myn raad
Gevolgt, het waar nu niet op 't uiterste gekomen.

TIRIDATUS.

Wat is 'er?

FERNABASSUS.

Ach! men heeft met groote fchrik vernomen
Den Prins van Frigia.

TIRIDATUS.

Waar doch?

FERNABASSUS.

Hier dichte by:

Hy voert een machtig volk, en brave ruitery,
 Vol moed, en yver om uw Leger t'overvallen;
 Hy had zich eerst gestelt recht voor de buitewallen
 Van onze legerplaats. Kort naar een veldgeschrey
 Van uw soldaten, voegden hun de Legers bey
 In één. Men zag uw volk de voortocht schielyk nadren,
 Hun spietzen slepende, met Frigia vergadren;
 Het scheen als of uw volk de dood op 't voorhoofd droeg,
 En dat de vrees, op hoop, hun tot den vyand joeg.

TIRIDATUS.

ô Goden! ben ik dan verraân?

FERNABASSUS.

Wat zal ik zeggen.

Men zag Fraärtus eerst de wapens nederleggen,
 En daar na al uw volk. De Legers zo in één
 Gesmolten, komen af, en naadren u.

TIRIDATUS.

Uw reên

Voorzeggen my mynddood. Maar schoon dat ik moet ster-
 'k Wil sterven op myn Troon.

(ven,

Z E V E N D E T O O N E E L.

TROILUS, TIRIDATUS, ORMENA, OROSMANUS,
 TIGRANUS, POLIXCENA, KASSANDRA,
 HECUBA, FERNABASSUS,
 FRAARTUS, LYFWACHT.

TROILUS *met zyn heir.*

Gy kunt gena verwerven:
 Vlucht niet, blyft al te zaam' gy heeren. Hoort na my.

TIRIDATUS.

ô Wanhoop! ô ellend! ô droeve razerny!
 ô Looze list, bedrog! ontrouwe onderdanen!

Maakt myn ellend een einde, ik zal de wegen banen
 Om af te reizen na de flaven van de dood!
 Koom nu verraders; rukt myn kleeding op, doorstoot
 Dit hart, neemt my myn Kroon, en leeven, ik verlaatze.
 Ik ben verraân, en min geen scepters meer, maar haatze,
 Dewylze haatlyk zyn. O schaaren zonder eer!
 Ontrouwe krygslieën zyn verraders van hun heer.
 Geef my den degen, dat ik wraak neem, om te leeren,
 Dat een gemoedigde, in 't onluk wil braveeren
 Zyn onderdanen, die zyn ondergang, en Staat,
 Gelyk verraders, overdroegen aan 't verraad.
 En gy, wien het verraad myn overwinnaar maakte,
 Volvoer uw winst, als een die aan deez' eer geraakte
 Door myn verraders.

TROIUS.

Weet, dat u dit ongeluk
 Komt van de Goôn, wier wet niet wil dat men verdruk
 De vromen in hun nood. Het is den kwaden eigen,
 Als hy verwonnen is, voelt hy den slag voor 't dreigen,
 Het onrecht, 't welk gy hebt myn zufter Polixceen
 Te last geleit, trok my de wapens aan. De reën
 En broederlyke zucht besloten haar t'onrtzetten
 In dit gevaar, en u uw boosheid te beletten,
 Die al geschapen was, maar niet en mocht geschiên:
 De Goden hebben zelfs haar tranen aangezien,
 En gaven ook gehoor aan haar gerechtigt klagen:
 Zy hebben lang genoeg uw tyranny verdragen,
 Die nu onmachtig is. Koom ouden Orosmaan;
 Bezit gy nu den Troon, daar dezen af moet gaan.
 Gy moogtze nemen, hy behoortze te verlaten,
 De reden wil het, en natuur leert Tiridate
 Dat hy niet, maar dat gy zyt Koning van dit Ryk:
 Gy hebt 'er recht toe, en gerechtigheit eischt blyk
 Van recht. Men neem de Vorst de boeiens van zyn handen,

O R M E N A *knielt voor haar vader.*

Myn heer, uw dochter knielt, geknielt, kust zy de banden.
 Waar meê gy waart geboeit. Gy, die altyd bezit
 Den troon der deugden, maak dat ieder u aanbid.
 Zyt die gy altyd waart, een goeden aan de goeden:
 En laat het kwaad, myn heer, in uw gemoed niet voeden
 Een kwaa vergelding, schoon het kwaatdoen ziet op straf:
 't Is meer geschied dat men een misdaad wel vergaf.
 Ik bid vergiffenis aan u, myn heer, en vader;
 Ei, toon gena, in plaats van wraak. Ik koom u nader,
 Geknielt omarm uw kniën, en laat niet los, ten zy
 Gy uwe goedigheit, van daag, bewyft aan my.
 Behou myn Koning, ei, myn heer, spaar Tiridate,
 Denk, dat ik ben uw kind. ach! zult gy my dan laten
 Verlegen, in myn nood, en troosteloos? 'k hoop neen,
 Wert Tiridaat gestraft, men straf dan ook Ormeen.
 Verliest myn Vorst zyn ryk, zo schei ik ook van 't myne:
 Sterft hy, ik sterf met hem: myn leeven is het zyne.
 Ei, vader, vader, hoor, hoor naar uw dochters stem.
 'k Heb hem voor u gebeên: nu bid ik u voor hem.

T I R I D A T U S.

Wert zy gestraft, wat straf zal ik dan moeten draagen?
 Slaat haar de weerwraak, hoe zal ik dan zyn gellaagen;
 Haar schikking, en de myn gaan t'zamen op één pad.
 't Geluk gund elk zyn beurt: ik heb de myn gehad.
 't Is nu al lang genoeg: ik keer my tot de reden,
 Zy is 't die my bedwingt: weg, weg, flauhartigheden;
 Gy hebt niet meer aan my. Schoon my 't geluk versmaat:
 't Is Tiridaat, die kroon en troon en scepter haat,
 En staatze af, en zoekt den hemel nu met schreien
 Te offeren berouw. Ik wil geen Goden vleien
 Om opkomst. Neen, ik wil my voegen by de reên!
 O tyranny! ô wraak! weg, weg van my. Gaat heen,
 Ik wil u niet. Berouw; gy opent my myn oogen.

Ik

Ik zie myn misdaad nu, de min had my bedrogen.
 Weg, weg begeerlykheid; ik ken u niet, wyk af;
 Ik heb myn lief misdaan, ik wil van haar myn straf.
 Myn lief, min geen Tiran, ei, neen, wil my niet minnen;
 Ik ben uw min niet waard. Maar laat uw hart beginnen
 Dat hart te straffen, 't welk aan 't uw' zo veel misdeed,
 Ormena; wreek u nu, ei, koom, ik ben gereed
 'Ontfangen van uw hand myn dood: ik wilze lyen:
 'k Verzoek myn sterven, want myn dood kan u bevyren.

OROSMANUS.

Neen, Tiridatus, neen, de schuld, die uw gemoed
 Doet buigen, door berouw, maakt al uw kwaatheid goed:
 Zy wift uw misdaad uit: myn zoon, gy zult noch weezen
 Niet min bemint van ons, dan gy wel waart voor deezen.

TIRIDATUS.

Myn schulden zyn te groot.

OROSMANUS.

Berouw heeft die voldaan.

TIRIDATUS.

'k Omhels u, als uw zoon.

OROSMANUS.

Daar voor neem ik u aan.

TIRIDATUS.

ô Goedertierentheid! ô onverwachte vreugde!
 Hoe veel blyft Tiridaat noch schuldig aan uw deugden.

TIGRANUS.

ô Onverhoopte vreugd! gy eindigt ons verdriet.

POLIXCENA.

Een nieuwe blydschap maakt de oude haat te niet,
 Mevrouw.

ORMENA.

Myn zuster.

TROILUS.

Ongeziene vrolykheden!

Ik meng myn vreugde met uw blydschap, zyt te vreden
 Myn zuster; met het lot van vrede.

POLIXCENA.

'k Ben te vreên.

TROILUS.

Ik leg de wapens neêr, nu dat ik Polixceen
Voldaan heb.

POLIXCENA.

Wat zal ik aan u, myn broeder, toonen
Tot een vergelding?

TIGRANUS.

Hoe zal ik uw deugd belonen?

TIRIDATUS.

En ik uw trouwigheit, die u, myn heer, hier bracht?
ô Zuster! in wiens ziel de deugt haar meeste kracht
Bewezen heeft, uw eer zal ik voor eeuwig eeren;
En myn voorgaande kwaad in gunst, en vreê verkeeren.

TROILUS.

Fraärtus zoekt genaau, en dat men't hem vergeeft.

TIRIDATUS.

't Is hem vergeven, mits hy ons behouden heeft.

FRAARTUS.

Het geen ik heb gedaan, myn Vorst, deed ik ten besten
Van uwe Majesteit.

TIRIDATUS.

Het kwaad heeft zich ten lesten
In goed verandert. Myn getrouwe lief Ormeen!
Vergeeft gy my myn schuld?

ORMENA.

'k Vergeefz' uw. En met een
Begeer ik, kent Ormeen nu beter dan voor dezen.

TIRIDATUS.

Bemind gy my dan noch: uw deugd werd noit volprezen!
Kunt gy uw Tiridaat noch aanzien, waarde vrouw?
Bemint geen Tiridaat, bemind maar zyn berouw.

TIGRANUS.

Myn Polixcena! zal die hand wel mogen raaken
De kuische zuiverheid? omhelzende genaaken

62 TIRANNIGE LIEFDE, TREURSPEL:

't Gewond albafter daar het inkarnaat door speelt?
Zult gy gedoogen dat Tigranus hand u streelt?
Zult gy gedoogen hem die zoetigheit te geeven,
Die met zyn wreede hand de zoetheit van uw leeven
Te rooven zocht, wanneer zy naar uw leeven dong,
En 't bloedvergietend ftaal door blaauwe ad'ren drong?

POLIXENA.

Myn heer, met deeze kus beantwoord ik uw vragen.

OROSMANUS.

Dewyl 't de Goôn belieft heeft zorg voor onste dragen,
En voor dit Ryk: zo wil ik wenschen, dat men hier
Voor eeuwig doven mag de vlam van 't oorlogsvier,
En voeden vrede, die door liefde, droeve tranen
Verkeert in zegen: en verrykt all' d'onderdanen
Met voorfpoed, en geluk. De vrede bloei in deugd,
Nu dat de deugd de haat verwiffelt heeft in vreugd.

Einde des vyfden en laasten Bedryfs.

